

32ste JAARGANG - NUMMER 4 - 2020

OKTOBER - NOVEMBER - DECEMBER

OOSTENDSE GIDSENKRING 'LANGE NELLE'

db

vp

db

db

vp

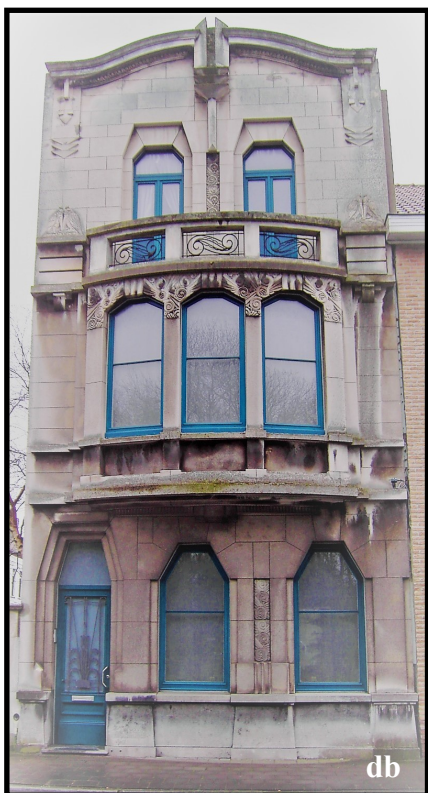

db

vp

*Foto's cover, achterflap en binnenzijden
van V. Prinzie (vp) & D. Beirens (db)*

OPROEP: bezorg je mailadres aan onze secretaris, zodat je bij wijzigingen inzake de activiteiten asap verwittigd kunt worden: luc.vanspeybroeck@telenet.be

IN DIT NUMMER

108	Voorwoord	Marc Loy
109	Mededelingen & Lidmaatschap 2021	Redactie
111	Gelezen & gehoord & opgemerkt	Redactie
117	Reveil en het kerkhof van de Duinenkerk	Dirk Beirens
119	Vakantie aan zee in de jaren zestig	Martine Quaegebeur
123	Mijn schoonmoeder & geschiedenis	Frank Goeminne
125	Billenkarren-echo 1 & 2	Myriam Taes / Pierre Claes
127	Elektriciteit algemeen & lokaal (4-slot)	Frank Goeminne
132	Carol, Nadia & de Potemkin	Dirk Beirens
134	Een morbide 'urban legend'	Marcel Leeuwerck
136	Het Flugwachkommando in Oostende	Georges Ruys

STEUNENDE LEDEN 2020

Barbé Adrien
Beirens-Ghesquière M.
Degelin-Selis
De Poerck Roger
De Vriendt Wouter
Francier-Deman J.
François-Merlevede
Geldhof Ronny
Glorieux Luc
Hubrechtsen Freddy
Leeuwerck Marcel
Metsu Dirk

Samyn J.
Schaubacher-Taes
Slabbinck Bart
Van Dooren-Vertruyen
Van Duyvenboden- Stubbe
Vanhoucke-Meeschaert
Van Hove Yasmina
Van Imschoot Joris
Verborgh Johan
Verschingel-Holvoet
Versluys Willy
Werbrouck Rita

CORO.NA ... & VOOR

Tussen de twee Covid-19 tsunami's in het voorbije voor- en najaar door hebben we amper één, succesvolle geplande activiteit kunnen laten doorgaan. Twee keer trok Erwin Mahieu met zijn verhaal over de geschiedenis van de billenkar coronaproof een volle zaal. Moge het een troost wezen: de andere voorziene activiteiten krijgen hun beslag in de nakende, rustiger (hopelijk relatief nabije) toekomst. Daar heb je nog recht op.

Daarom besloot het bestuur de voorziene verhoging van het lidgeld van 15 naar 20 euro in 2021 niet door te voeren. **De heropstart van onze maandelijkse activiteiten zijn voorlopig gepland voor na februari 2021**, maar we hopen onze achterstand weg te werken door af en toe twee activiteiten per maand te presenteren.

Ook voor de actieve gidsen van onze kring sloeg de C-crisis alle cadans uit het normaal te verwachten aanbod aan gidsbeurten tijdens het anders altijd drukke voor- en najaar. Alleen in de normaal kalmere zomermaanden flakkerde weer een gering aantal gidsbeurten in open lucht wat op. Mee dankzij de door de provincie georganiseerde familiebezoeken aan de 'Atlantikwall' en 'Anno 1465' tijdens de weekends viel de dispatching niet volledig technisch werkloos.

Gelukkig is er nog ons tijdschrift als vertrouwde boei in deze grijze en mistige tijden. Ons periodiek contactmoment vrij van mondkmaskers, afstandsregels en handen wassen. Met dit medium blijven we onder elkaar klokvast de brug slaan in deze verenigingsluwe periode. *'Maar er komen andere tijden'*, zong Boudewijn De Groot al.

Marc Loy
Voorzitter

Driemaandelijks blad van de Oostendse

GIDSENKRING LANGE NELLE vzw.
32ste jaargang
Nummer 4
Oktober - november - december 2020

Colofon

Voorzitter: Marc Loy

Verantwoordelijke uitgever
Marc Loy
Albert I - Promenade 3 / 21
8400 Oostende

Eindredactie, vormgeving en correspondentie
Dirk Beirens
dirkbeirens@telenet.be

De medewerkers aan dit blad zijn zelf
verantwoordelijk voor de door hen
getekende bijdragen.

Overname van artikels/bijdragen **zonder
uitdrukkelijke copyrightvermelding**
mag mits bronvermelding.

Dispatching:
Tel. 059 80 73 81
e-mail: info@oostendeahoy.be

Rekeningnummer:
Gidsenkring Lange Nelle vzw
BE91 3800 0491 8476

Lid wordt u voor 15€ per jaar.
Buitenland: 20€
Gezinskaart: 20€ (2 gezinsleden)
Steunend lid: vanaf 25€ (2 gezinsleden)

Website: www.gidsenkringoostende.be

Gidsenlokaal: Spaans Huisje
Christinastraat, 67 Oostende

OVERLIJDEN

Op 4 september 2020 overleed op 76-jarige leeftijd, de heer **Roland Boucquez**, aangesloten lid. Weduwnaar van mevrouw Jeannine Laplasse (+sept.2019), gids en erebestuurslid.

In naam van alle leden biedt het bestuur van Lange Nelle haar medeleven aan de getroffen familie aan.

HET LN-BESTUUR ZIET ER SEDERT JUNI 2020 ALS VOLGT UIT.

- 1 Voorzitter = Marc Loy
- 2 Ondervoorzitter = Piet Daman
- 3 Secretaris & huisbewaarder (samen met DirkB) = Luc Vanspeybroeck
- 4 Penningmeester = Dirk Laga
- 5 Coördinator gidsbeurten, gidsendata & dispatching = Etienne Pitteljon
- 6 Webmaster = Joris Surmont (ook in werkgroep digitalisering met DirkL & DirkB)
- 7 Verslaggeefster = Muriël Beuselink
- 8 Afgevaardigde Cultuurraad + Facebook-opvolger = Hilde Veulemans
- 9 Archivaris = Martine Quaeghebur
- 10 Redacteur gidsenblad & mentorencoördinator = Dirk Beirens

Find us on:
facebook®

Nog in de kinderschoenen ... maar ons bestuurslid Hilde doet er alles aan om info over onze gidsenkring via het bekende medium Facebook te verspreiden. Graag eens bekijken en liken uiteraard >

gidsenkring lange nelle vzw

GIDSENBLOED OP WEBSITE

Dankzij ons bestuurslid/webmaster Joris staan twee jaargangen (2017 & 2018) van het gidsenblad op onze website. Volgend jaar komt daar 2019 bij.

LINK: <https://gidsenkringoostende.be/archieven.html>

THE
OTHER
SHOP

OUTSIDE OF A DOG, A BOOK IS A MAN'S BEST FRIEND.
INSIDE OF A DOG, IT'S TOO DARK TO READ.

- GROUCHO MARX

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) of General Data Protection Regulation (GDPR)

De Oostendse Gidsenkring 'Lange Nelle' verklaart zich te houden aan de regelgeving van de AVG. De gegevens van de aangenomen leden worden alleen gebruikt voor briefwisseling en adressering inzake het ledenblad en het mailadres inzake wijzigingen na inschrijving op een of andere activiteit. Niets wordt aan derden doorgegeven. De persoonlijke gegevens van de gewone leden/gidsen in de database van de dispatching zijn beveiligd. (update augustus 2020)

LIDMAATSCHAP 2021

Het lidmaatschap 2021 gaat in op 1 januari 2021 en houdt in: ons driemaandelijks gidsenblad met activiteitenkalender, wetenswaardigheden, luchtige en wetenschappelijke bijdragen en deelname (gratis of tegen verminderde prijs) aan onze voordrachten, bezoeken, wandelingen en uitstappen.

Als exclusief extraatje krijg je het waardevolle jaarboek 2020.

Het lidmaatschap voor 2021 **wordt NIET aangepast** en bedraagt zoals vroeger:

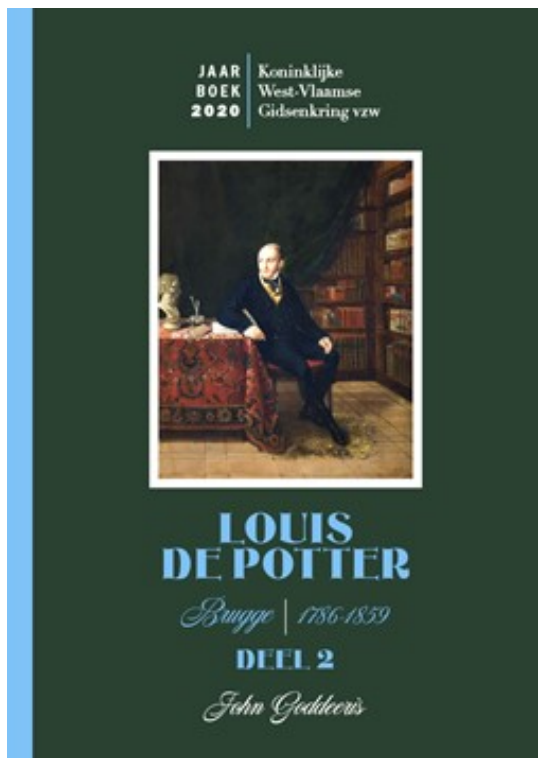
- gewoon lid: 15 euro (buitenland 20 euro);
- gezinskaart: 20 euro (2 gezinsleden);
- steunend lid: vanaf 25 euro (2 gezinsleden).

De bijdrage kan overgeschreven worden op rekening **BE91 3800 0491 8476** van Gidsenkring Lange Nelle Oostende vzw, Christinastraat 67 in 8400 Oostende. Als het leveringsadres verschilt van het adres van de opdrachtgever, wil dit adres vermelden in de mededeling.

Het bestuur dankt je alvast voor je trouw, belangstelling en steun.

JAARBOEK 2020 voor de leden die lid waren in 2020

De 24ste uitgave van de Koninklijke West-Vlaamse Gidsenkring vzw., een samenwerkingsverband van 9 lokale afdelingen: Brugge, Ieper-Poperinge, Kortrijk, Menen-Wevelgem, Oostende, Roeselare, Tielt, Waregem en Westhoek.

Louis De Potter (1786-1859) deel 2

Een kritische biografie van de man die symbool staat voor de Belgische Revolutie van 1830.

Leden kunnen op vertoon van hun lidmaatschapskaart 2020 of andere legitimatie, dit jaarboek ophalen bij

**Azuriet Reizen,
Kastanjelaan 3 - 8400 Oostende**

**Vanaf 18 december (10-12 / 14-17)
Zaterdag & zondag gesloten**

Het boek kan ook, mits voorafbetaling van €5, op rekeningnummer **BE91 3800 0491 8476** t.n.v. Gidsenkring Lange Nelle vzw, met vermelding "Jaarboek 2020" opgestuurd worden aan de 2020-leden.

Extra exemplaren, prijs 10 euro (exclusief verzending) kunnen besteld worden bij Etienne Pitteljon via etienne.pitteljon@skynet.be

Het geluk van het rapen en wat doet de zee met ons?

In 'De Standaard Magazine' van 24.10.2020 interviewt Kaat Schaubroeck **Jan Seys**, hoofd wetenschapscommunicatie bij het Vliz, het ons bekende Vlaams Instituut voor de Zee.

Jan heeft het over "roefelen in de vloedlijn" als een storm heel wat zeeschatten aan land gebracht heeft. Verleden en heden kunnen daar zo maar in elkaar overvloeien: Jan vond ooit een stuk slagtand van een mammoet maar evengoed is hij blij met kokkels en half-geknotte strand-schelpen. Die behoorden tot de top twee van gevonden schelpen tijdens de laatste schelpenteldag.

Twee jaar geleden startte het Vliz met een onderzoek naar de impact van de zee op ons gemoed. Daarvoor al werd vastgesteld dat kustmensen meer fysiek actief zijn en minder stress ervaren (de uitzonderingen daar gelaten?). Waarom is dat zo? Dat is niet duidelijk en er zijn verschillende al dan niet aanvaardbare theorieën, bv. je kunt ver kijken en er is veel voedsel wat een veilig gevoel geeft of het zeeruisen herinnert aan geborgenheid oproepende baarmoedergeluiden.

+ in Testerep –magazine (Vliz) oktober 2020: interessant artikel >

De 18de-eeuwse lockdown: quarantaine en ziektepreventie aan zee

link <http://www.vliz.be/testerep/nl/2020-10-18de-eeuwse-lockdown-quarantaine-ziektepreventie>

Martin Heylen beantwoordt twintig vragen

Wou je ooit emigreren? Op mijn twintigste contacteerde ik de migratiediensten van Canada, de VS en Australië. Maar ik zette niet door. Ik was vooral op zoek naar ruimte, horizon en lucht. Dat heeft me uiteindelijk in Oostende gebracht. In: Knack Magazine, 07.10.2020, blz. 114.

Peter Van den Eede "Oostende is de zee"

Wat roept Oostende bij jou op? Ik zag de zee voor het eerst in Oostende. Oostende is ook een stukje verbrokkeld Brussel. Oostende en Brussel delen de lelijke schoonheid en de schone lelijkheid. Ze zijn allebei niet gepolijst en ruig, ze hebben allebei iets chaotisch. Maar Oostende ligt wel aan zee! In: Uit in Oostende, november 2020, blz. 32.

James Ensor, 75 jaar in 1935

'k Zetten uus Ostende boven alles; 'k gon eur noois verloaten en me laste schrèèm go zien: Ostende, lief blommetje van kleur, emel van de zèè! Leve Ostende en ze magter zien!

Raversijde

In zijn 02.09.2020-Knack-bijdrage “**Groeten uit Oostende: het strand waar niemand ligt**” (= Oosteroever & Raversijde) laat journalist Stijn Tormans collega-gids Johnny Monteyne aan het woord. Een kort fragment: ”Hij werkt in een bank en woont al een eeuwigheid in Raversijde. In de wonderjaren van VTM kreeg hij even nationale roem, nadat hij in de Soundmix Show Eddy Wally geïmiteerd had. Daarna trok hij jaren als Eddy-imitator door het land.” (...) “Het is een voormalig weeshuis”, vertelt Johnny. “Na WOI waren er veel wezen, kinderen van soldaten die gestorven waren. De Amerikanen lieten in 1930 Home Sainte Suzanne bouwen. Koningin Astrid wijdde het in en vanaf toen zorgden Belgische zusters voor de kinderen.” “Op het einde van WOII werd het **gebouw roze** geschilderd 'omdat dat de goedkoopste kleur was die er was'. Later kocht de stad Gent het voor vakantiekolonies. Generaties kinderen uit het stedelijk onderwijs logeerden er tijdens hun zeeklassen. Begin jaren negentig werd het verkocht voor €225.000. één voorwaarde: het mocht niet afgebroken worden.”

OMD 2020

Gidsen van Lange Nelle, dankjewel voor de prettige samenwerking op OMD 2020; niets anders dan blije gezichten op de wandelingen, dus missie geslaagd. Het was een leuke insteek de Oosteroever, Spuikom en Vuurtorenwijk te laten ontdekken door de bezoekers met de vele facetten, ik denk dat velen verrast waren door de diversiteit hier... Ook de gidsen waren zoals altijd zeer vriendelijk en professioneel, de wandelingen zijn steeds opnieuw een zeer belangrijke, succesvolle activiteit. Ook in deze moeilijke tijden kunnen we op jullie rekenen, en dat appreciëren we ten zeerste! (Jolien voor de Cultuurdienst Oostende)

Licht & Verf bvba

Kardinaal Cardijnlaan 104

8800 Roeselare

Tel. 051 24 68 47 - GSM 0497 39 26 65

Algemene Schilder- en Decoratiewerken

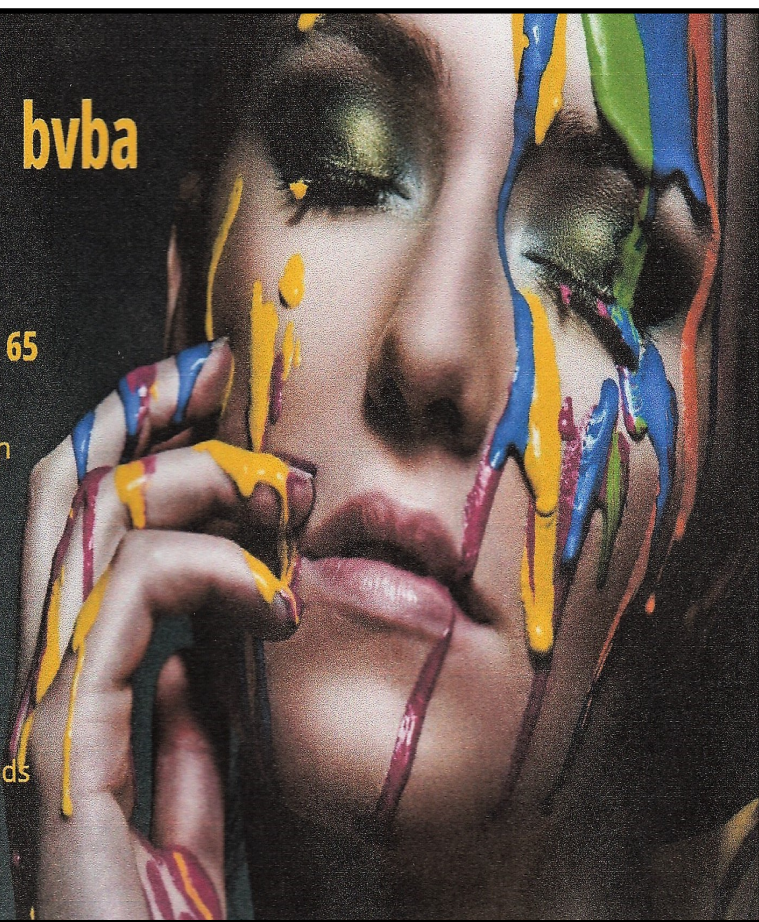
Gordijnen en Overgordijnen

Airless Spuitwerken - Spuitplamuur

Wand- en Vloerbekleding - Laminaat

Plaatsen van Gyproc wanden en plafonds

www.rooryck.be

Gekaapte brieven

Episodes uit de 17de-eeuwse Oostendse
maritieme geschiedenis

Gekaapte brieven

Auteurs:

Rudi Clyncemaiïlie, Marc Loy,
Rupert Ovenden, Willy Versluys

Formaat: 23 x 23 cm

192 bladzijden

c. 80 illustraties in kleur

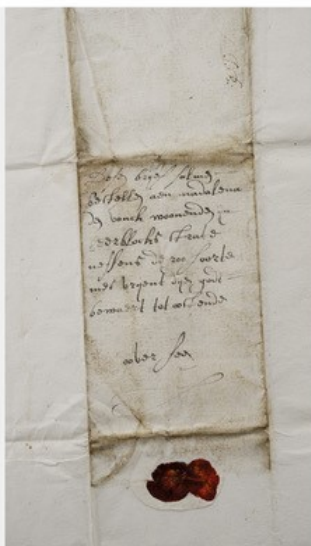
Gebonden in een hard cover

ISBN: 978-90-5856-660-7

Particuliere verkoopprijs: € 29,95

Release: december 2020

Versijnt
binnenkort

*Beminde ende Alderliefste huijsvrâuwe Cath Cornelissen,
Naer salut dient desen om Ul: te laeten weten Hoe dat wy noch ghevanghen sitten alhier tot
Rochelle inden vermaleyden Torre, ende sitten nu in het doncker gat, dat wij gheen lucht en
hebben dan een gat van een half voet groot, soo dat wij int midden vanden dach malcandere-
ren niet en sien ende moeten alhier vergaen van luijsen, ende vande caude, ende bij nachte
soo branter eenen lanterne om dat sij ons souden sien, daer bij ons wacht vande soldaeten
staet, ende en vermoghen bij nachte vande ponton niet opstaen om ons ghevoegh te doen
ofte sy dreijghen te schieten, zij hebben hier meer compassie met de honden, die lanx de
straete loopen als met ons, (...)*

was ondt Anthone Cornelissen

Deze dramatische boodschap bereikt in 1684 wel familie en lokale overheid in thuis-
haven Oostende. Het blijft een schrijnend fragment uit de maandenlange opsluiting van
58 Oostendse zeelui en kapers in de gevangnistorens van de havenstad La Rochelle in
het zuidwesten van Frankrijk. Honderden andere over zee verstuurde brieven bereiken hun
bestemming niet en eindigen na een kaping door de Engelsen, met de andere boord-
papieren, in de depots van de Engelse Admiraliteit.

In Gekaapte brieven ontvouwen de auteurs letterlijk de post gericht aan het thuisfront
van Oostendse zeelui in 1664, waaronder tal van kapers. Oprechte getuigenissen in een
roerig tijdsgewricht, want er is zoveel meer dan de roes van de 'prijs' na een glorieuze
kaping. De vele brieven, van de hand van matrozen tot kapiteins, geven ook stem aan
heimwee, (liefdes)verdriet, (wan)hoop, dromen, opinies, wensen, overtuigingen en emoties.

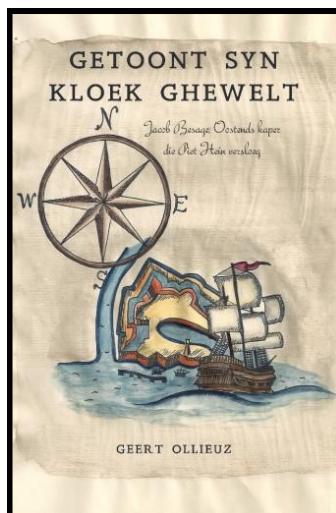
Deze varende voorouders met namen als Cornelissen, Crabbe, De Bruyne, Mansvelt,
Stove, Ocket, De Backer... hebben het binnen de intimiteit tussen pen en papier over
geboortes, huwelijken, ziektes, achterklap, feesten, overspel en de altijd aanwezige
dood. De brief van over zee als enig 'teken van leven' in een wereld waar een altijd
onvoorspelbare zee families en verwanten maanden, dikwijls jaren, en soms zelfs voor-
goed scheidt in tijd en ruimte.

Dankzij deze selectie aan brieven krijgen ook de kleine (zee)man en de vergeten
volksvrouw een stem in de ruimere economische, politieke en sociale (maritieme)
geschiedenis van de 17de eeuw.

Zicht op Oostende, © Musea Brugge, www.artinlanders.be, foto: Dominique Provost
Boekcover: Het kanonschot, © Rijksmuseum, Amsterdam

In december verschijnt 'Gekaapte brieven'. Een boek
waarin we u met vier auteurs (onder wie onze voor-
zitter) een 40-tal brieven van Oostendse zeelui die
door Engelse kapers in beslag genomen werden, laten
lezen en situeren in hun sociale en politieke context.
Ook de aanverwante kaperactiviteiten komen aan
bod, net als een spectaculair ontsnapingsverhaal van
58 Oostendse zeelui (lees kapers) uit de haventorens
van het Franse La Rochelle waar ze ruim zes maan-
den opgesloten zaten.
Tot 30 november kunnen we u het boek aanbieden
voor 25 euro. **Daarvan zijn de leden op de hoogte
gesteld via mail.** Nadien is de verkoopprijs 29,95
euro. > in de boekhandel.

Geill. ROMAN van Oostendenaar Geert Ollieuz, **GETOONT SYN KLOEK GHEWELT**,

over Jacob Besage, Oostends kaper die Piet Hein versloeg

16 x 24 cm, ISBN: 978-94-640-3663-3, 240 blz., prijs: € 21,50

<https://www.boekscout.nl/shop2/boek.php?bid=11160>

Geert: Al van in mijn tienertijd wist ik dat admiraal Piet Hein gesneuveld was tijdens een zeeslag met Jacob Besage, een Oostendse kaper uit de zeventiende eeuw. Blijkbaar kennen maar weinig bewoners van onze kuststad die historische figuur naar wie een straat op de Vuurtorenwijk vernoemd werd. Tijdens mijn speurwerk vond ik ook heel wat wetenswaardigheden over het leven van de gewone man in

die rumoerige tijden. Het resultaat is een historische avonturenroman geworden met heel wat humor maar ook een liefdesverhaal met tragische afloop.

Geert werd geboren te Oostende in 1960. Hij heeft een aangeboren beperking aan beide armen, arthrogyrosis genaamd. Na zijn humaniora ging hij aan de slag bij de toenmalige Regie van Telegrafie en Telefonie. Intussen is hij gepensioneerd. Hij is fervent Nero-fan en Marc Sleen-lezer, zingt in het multicultureel koor Matondo, het koor Canta Fideles en bij The Ostend Street Orkestra. Hij volgde de opleiding tot toeristische gids. De geschiedenis van zijn thuisstad Oostende wist hem altijd al te bekoren. Toen hij van de historische figuur Jacob Besage, een zeventiende-eeuwse kaper hoorde, raakte hij geïntrigeerd door dit personage. Zodanig zelfs dat hij er een roman moest over schrijven.

Lees hier alvast een stuk uit het boek

Een ferme golf sloeg onverhoeds over de reling. Kobbe verloor zijn evenwicht en werd door de kracht van het ziedende water meegesleurd. Vruchteloos greep hij nog met één hand naar de reling. De haringbuis slingerde woest van bak- naar stuurboord. De ontketende roller sloeg hem het kolkende water in. Tegen het geweld van de zee was hij niet opgewassen. In een mum van tijd werd hij tientallen meters meegesleurd door de golven. Gezagvoerder Hendrik was met verstomming geslagen toen hij zijn zoon overboord zag gaan. Neus schreeuwde de longen uit zijn lijf! “Man overboord! Alle hens aan dek!”

De bemanning klom verschrikt tevoorschijn. De hulpkretten van de schipper en de roerganger werden overstemd door het daverende gebulder van de golven en de gierende windstoten. Sleppe vloog naar de boord en tuurde in de kolkende massa. Daar zag hij het hoofd van de jongen boven water komen. De gigantische kracht van het water stuwde de arme Kobbe onverbiddelijk verder weg van de haringbuis. Met een laatste krachtinspanning wist de drenkeling het drijfanker vast te grabbelen! Als bij wonder kon men hem binnenhalen. Na heel wat zwoegen, hesen ze de onfortuinlijke knaap uit het water. Druipend stond Kobbe te trillen op zijn benen, maar een glunderende lach verscheen op zijn gezicht toen Caramel van onder zijn jak sprong en ijlings beschutting zocht in het openstaande luik van het vooronder.

Edulis: mosselen kweken in volle zee tussen de windturbines ‘Edulis: Offshore mosselkweek in windmolenparken’ was een samenwerking tussen de Universiteit Gent, het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO), 5 private partners: Belwind, Brevisco, C-Power, Colruyt en DEME, en een derde onderzoekspartner: OD Natuur. Edulis onderzoekt de

haalbaarheid van mosselkweek in offshore windparken, 30 tot 50 kilometer van de Belgische kust. Dit ambitieuze pilootproject, dat gesteund werd met private, Vlaamse en Europese middelen, liep af in augustus 2019. We stellen u graag de projectresultaten voor en bieden u een blik op de toekomst. In mei 2017 werd een eerste kweekstelsel voor mosselen te water gelaten in het windturbinepark van C-Power. Een tweede proefopstelling volgde in november 2017, in het windpark van Belwind. Beide installaties bestonden uit een draagtouw (‘backbone’) van een vijftigtal meter lang, dat tussen twee verankerde boeien drijvend werd gehouden en waaraan 140 meter mosseltouw hing. (...)

MEER op Website: <https://www.edulis.ugent.be>

*Contact: 0484 13 95 39, margriet.drouillon@ugent.be

VUURTOREN LANGE NELLE OOSTENDE

Projectingenieur Nick Goethals van het agentschap MDK is technisch verantwoordelijk voor de vuurtoreninstallatie. Hij behoort tot een zeer beperkte groep die toegang heeft tot de vuurtoren Lange Nelle in Oostende. Hij voert de controle uit van de installaties en controleert de onderhoudswerken, hiervoor moet Nick wel eerst 324 trappen naar boven doen. De vuurtoren blijft een zeer belangrijk element voor de navigatie van de Scheepvaart. Vroeger waren er geen radarinstallaties of GPS en waren de vuurtorens het herkenningspunt van een havens. Ook nu blijven vuurtorens een zeer belangrijk element voor de navigatie van de scheepvaart. De antennes zorgen voor de effectieve communicatie op lange afstand met de scheepvaart. Lange Nelle zendt elke 10 seconden 3 flashtekens uit, deze komen overeen met de letter O in morsecode.

BEKIJK HET FILMPJE VIA

[https://agentschapmdk.us5.list-manage.com/track/click?](https://agentschapmdk.us5.list-manage.com/track/click?u=f82ff23678bc4c29ffa8a17ae&id=3c869d3cbf&e=5079a04a95)

[u=f82ff23678bc4c29ffa8a17ae&id=3c869d3cbf&e=5079a04a95](https://agentschapmdk.us5.list-manage.com/track/click?u=f82ff23678bc4c29ffa8a17ae&id=3c869d3cbf&e=5079a04a95)

OF <https://www.youtube.com/watch?v=C0erfAGHPIM&feature=youtu.be>

Gepatineerd bronzen beeld van P. Bobbias, getiteld 'Le Sauveteur' met anker en reddingsboot 'Spes'. Franse school rond 1900, hoogte 57 cm, 500 exemplaren. Zoldervondst Oostende.

't LEESHUUS, GROENTEMARKT 3, T/S

't Leeshuus is een heel bijzondere kleine **stadsoase**, vol authentieke dingen en warme mensen :) Ben jij ook zo? Welkom dan! :

Quality-time voor mensen in de stad. 't Leeshuus is een originele ontmoetingsplaats, waar pareltjes van **tweedehandsboeken** en een keur aan

lekkere drankjes klaar staan, om authentieke mensen te laten genieten, in een moment van rust en verwondering.

't Leeshuus is altijd een beetje thuis komen Die 'thuis' is belangrijk. Zo ook de daaraan verbonden levenskwaliteit. Soms is ondersteuning welkom om comfortabel te kunnen leven in de stad, voor jong en oud. Dit is een initiatief van City Care Plus, een onafhankelijke organisatie waar je alle ondersteuning kan vinden om comfortabel te leven in jouw gezin, in jouw thuis. Vraag gerust meer info. We helpen je graag. De lokale vzw 'City Cares 4 Oostende' en zijn vrijwilligers staan in voor de opening en het onderhoud van deze kleine stadsoase. Een originele plaats van en voor originele mensen in de stad.

Op de website kun je in de webshop (<http://leeshuus.shop/store>) al een aantal tweedehandsboeken terug vinden; de lijst wordt geregeld aangevuld. En elke derde zondag van de maand, dus nu op 13 december, is er een ander thema **OUTLET TWEEDEHANDSBOEKEN**: 11 tot 16 uur.

Johan Winkler, taalkundige reiziger bezoekt Vlaanderen in 1888: "Het heerlijke, schoone, behagelike, vroolike, levendige Oostende! Noord-Nederland heeft geen enkele plaats die er mee vergeleken kan worden."

Henri Vandeputte, dichter, kursaal- & hoteluitbater in 1933: "De naam Oostende balanceert als een ballonschuit; de lucht is er goudhelder tegen een veelkleurige bepleistering."

Hugo Claus in 'Het verdriet van België', 1983: "Die van Oostende zijn wereldwijd en noemen je meteen hun vriend terwijl ze je zakken leeghalen, want ze hebben van kindsaf geleerd toeristen uit te zuigen, maar je kunt er niet kwaad op worden omdat ze altijd vrolijk zijn;"

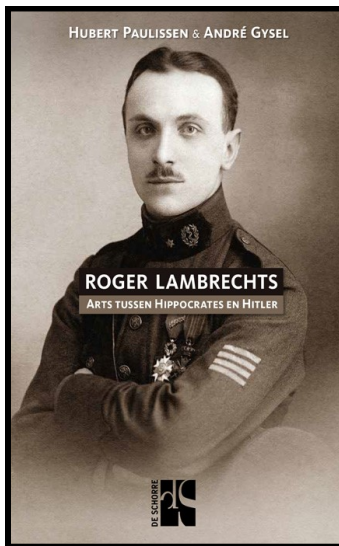
<https://afdelingkust.be/nl/getij>

Als agentschap verantwoordelijk voor het kustgebied en de toegang tot de havens in Vlaanderen is kennis van het getij van levensbelang. Voor de scheepvaart is het van cruciaal belang dat hij de getijhoogte kent en de diepte tot het bodemoppervlak. Daarvoor maakt hij niet alleen gebruik van de nautische kaarten maar dus ook van de getijgegevens. Weet jij (nog) hoe het getij precies werkt? Fris je geheugen op met dit filmpje <https://vimeo.com/435642338>.

Getijhoogten worden uitgedrukt in LAT of in TAW. Bij LAT zijn de getijhoogtes uitgedrukt in decimeter ten opzichte van het vergelijkingsvlak Lowest Astronomical Tide. Dat is de laagste waterstand die per locatie wordt bepaald aan de hand van astronomische voorspellingen. Bij TAW zijn de getijhoogten uitgedrukt in meter ten opzichte van het vergelijkingsvlak van de Tweede Algemene Waterpassing. Het nulpeil is de gemiddelde laagwaterstand in Oostende.

Onze LN-collega Friede Lox meldt: nieuw boek

ROGER LAMBRECHTS, ARTS TUSSEN HIPPOCRATES EN HITLER

Het levensverhaal van Roger Lambrechts (1892 – 1943) overspant twee duistere periodes uit de geschiedenis van de mensheid. Hij groeit op in Kessel-Lo, studeert aan het Onze-Lieve-Vrouwe-college in Tienen en beslist daarna om aan de Universiteit in Leuven met succes doktersstudies te volgen. Begin augustus 1914 raakt het leven in België door de Duitse inval helemaal overhoop. Roger meldt zich bij zijn eenheid in de 3de Legerdivisie bij het Regiment 4de Jagers te Voet. Het kleine Belgische leger biedt stevig weerstand bij Liège, Namur, Antwerpen maar belandt uiteindelijk achter de IJzer met de Franse grens in de rug, wat Roger Lambrechts allemaal van dichtbij meemaakt. De onderwaterzetting van een deel van de IJzervallei blokkeert definitief de Duitse opmars naar de Kanaalhavens.

Tijdens de oorlogsjaren 14-18 gedraagt Roger Lambrechts zich als een onverschrokken hulparts, waarbij hij in verband met het verplegen van gewonden heel wat praktische ervaring opdoet. Na de oorlog betekent het behalen van het doktersdiploma niet veel meer dan een formaliteit. Hij treedt snel in het huwelijk met Marguerite Praet, van wie hij vier jaar lang gescheiden was. Het gezin vestigt zich tijdens het Interbellum in Dilbeek met voor dokter Roger Lambrechts een schitterend artsenkabinet in Sint-Jans-Molenbeek. Als vurig patriot gaat hij in 1939 mee op een Rex-lijst voor de Senaat, maar al snel keert hij nazi-gezinde Leon Degrelle de rug toe. Tijdens WOII verzamelt hij in zijn praktijk belangrijke inlichtingen in verband met Duitse vliegvelden, de bouw van de Atlantikwall, spoorlijnen enz... De Gestapo arresteert hem op 14 april 1942, hij wordt in Duitsland gedurende anderhalf jaar van de ene gevangenis naar de andere overgebracht, waarbij zijn gezondheidstoestand snel verslechtert. Maar een natuurlijke dood wordt hem niet gegund. Hij sterft onder de hakbijl in Keulen op 22 november 1943.

Het boek '**Het bewogen leven van dokter Roger Lambrechts – 1892-1943**' – auteurs Hubert Paulissen & André Gysel - © Uitgeverij De Schorre / Bernard Duwez, 2020 is te verkrijgen voor € 29 bij één der auteurs > André Gysel (agysel@fulladsl.be of 051 50 13 95)

Jochen Schimmang , Mein Ostende

De vooraanstaande Duitse schrijver liet zich door de stad aan de kust inspireren.

Na jarenlang Oostende alleen te zijn doorgereden richting de ferry naar Engeland, moest hij er door toeval ergens in de jaren tachtig van de vorige eeuw wat langer doorbrengen. (2020, 144 blz.)

REVEIL KERKHOF DUINENKERK UITGESTELD

DIRK BEIRENS

Om jammerlijke maar begrijpelijke redenen ging **REVEIL** in Oostende op 1 november 2020 niet door niettegenstaande deze speciale dodenherdenkingsbijeenkomst op grote borden aangekondigd werd. Het zou de vijfde editie worden en daarmee zouden alle begraafplaatsen/kerkhoven in Oostende aan bod gekomen zijn. In 2016 het kerkhof bij de St.-Annakerk in Stene-dorp; in 2017 de Paster Pype begraafplaats aan de Nieuwpoortsesteenweg; in 2018 de stedelijke begraafplaats aan de Stuiverstraat; in 2019 de begraafplaats van Zandvoorde en ten slotte het kerkhof van de Onze-Lieve-Vrouw-ter-Duinen kerk voorzien voor 2020.

Misschien toch nog even het **ontstaan van Reveil** schetsen. In Deerlijk (W-VL) stierven enkele jonge mensen onverwacht en kort na mekaar. Voor een van hen wilde zijn vriend-muzikant op 1 november een lied op de plaatselijke begraafplaats ten gehore brengen maar hij aarzelde of dat wel kon. Met enkele ondersteuners besloten ze toch samen te komen tegen 17 uur toen het al begon te donkeren. Enkele band- en fanfareleden speelden serene muziek afgewisseld met verhalen van lokale heemkundigen en wat voorzichtige poëzie. Ze doopten het gebeuren Reveil en dat werd plaatselijk een jaarlijkse traditie maar deinde ook uit naar heel Vlaanderen. Heel wat steden en gemeenten volgden dit voorbeeld na en gaven aan Reveil een eigen invulling. Meer vind je op de site <http://reveilvlaanderen.weebly.com/>

Voor de vijf edities verzamelde ik informatie over opmerkelijke graven, personen en groepen. Over het **kerkhof** van het 'Duinenkerkje' bestaan echter weinig bronnen. Naast de enorme professionele ervaringskennis van Koen Verwaerde alsook zijn historische knowhow, zijn de bekendste gedrukte werken: 1) **Germain Billiet, Onze-Lieve-Vrouw ter Duinen** Mariakerke-Oostende; historische aantekeningen. Oostende, G. De Haene, 1981, 64 blz. / 2) Marc Casier, **Zo was Mariakerke**, drie delen met heel omvangrijke fotografische documentatie en bijhorende teksten, deel 1 (2007 – 342 blz.) – deel 2 (2010 – 350 blz.) – deel 3 (2013 -318 blz.) / 3) Freddy Dufait, **In en om het kerkje van Ensor**, 1998, 120 blz., met een verzameling in woord en beeld rond de connectie James Ensor en de OLV ter Duinenkerk. / 4) de Krantenverzameling van de Oostendse stadsbibliotheek via **G.O.D.** (= gescande Oostendse documenten) en uiteraard sites van diverse aard op het **internet**. Zie ook de recente bijdrage van Marcel Leeuwerck over de glas-in-lood-ramen in gidsenblad 2020-3+4.

In de inventaris van Onroerend Erfgoed Vlaanderen staat de 'Duinenkerk' aangeduid als **Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart met omgeving** (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/56732>) met enkele aanduidingen 'vaststelling BE & beschermingsbesluiten'; met verschillende juridische gevolgen, hier op rijtje: aanduiding als beschermd monument **Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart**, geldig sinds 05-11-1946 + aanduiding als beschermd **cultuurhistorisch landschap Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart: kerkhof**, geldig sinds 27-05-1975 + aangeduid als beschermd **stads- of dorpsgezicht**, intrinsiek **Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart: ruime omgeving**, geldig sinds 22-09-1981 + vastgesteld bouwkundig erfgoed **Kerk Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart en kerkhof**, geldig sinds 14-09-2009. **Met toevoeging** > alternatieve namen **Het Duinenkerkje, Onze-Lieve-Vrouw ter Duinenkerk**.

Recent: op 28 maart 2019 vond de oprichting plaats van de VZW **Pastorale Eenheid Maria Tenhemelopneming Mariakerke-Oostende** (meer info op: <https://www.pe-mariakerke.be/federatie/vzw-pastorale-eeheid-maria-tenhemelopneming-mariakerke-oostende>)

Toch kort even de bouwgeschiedenis van de kerk meegeven. Het Duinenkerkje werd tussen 1350 en 1400 gebouwd met één beuk in gotische stijl met een westtoren. Tal van latere vernielingen en restauraties (1568, 1601, 1716...) verklaren het heterogene karakter. Tijdens de Eerste Wereldoorlog braken de Duitsers de toren af. **Het zou tot in 1929-1931 duren voor de Oostendse stadsarchitect Gustaaf Vandamme de ‘Duinenkerk’ restaureerde en een nieuwe beuk aanbouwde.** De toren werd heropgebouwd met baksteen van de afgebroken pastorie. De noordwand en noordelijke zijkapel werden afgebroken en een nieuwe noordbeuk met zeven neogotische tweelingvensters zoals de oude beuk werd aangebouwd,

En het kerkhof?

Het kerkhof met graspleintjes, treurbomen en sierstruiken, ligusteromheining en een bakstenen muurtje lag iets hoger dan de kerkvloer (door opstuivend zand?). Je ziet stenen kruisen en grafmonumenten, voornamelijk van plaatselijk bekende families en vooraanstaanden. Ten westen bevindt zich een houten bruggetje over de omwalling van de in 1929 afgebroken 16de-eeuwse pastorie; muur en tuin zijn bewaard.

Sedert de volledige annexatie of naasting van Mariakerke bij Oostende in 1899 was het kerkhof niet meer uitgebreid en werden geen eeuwige concessies meer toegestaan. Het kerkhof werd toegevoegd aan wat nu officieel de Paster Pype-begraafplaats heet (bekend als ‘Het oud kerkhof’) aan de Nieuwpoortsesteenweg. Tot 1929 werd nog begraven met tijdelijke vergunning. In 1933 werd het kerkhof hersteld en verdwenen de witte kruisen en werden alleen de toegestane concessies aangevuld. De laatste bijzetting die ik via de opschriften vond, gebeurde in 1989, maar misschien zijn er recentere. Er zijn twee uitzonderingen van nieuwe vergunningen/concessies: voor Burgemeester Henri Serruys en natuurlijk James Ensor.

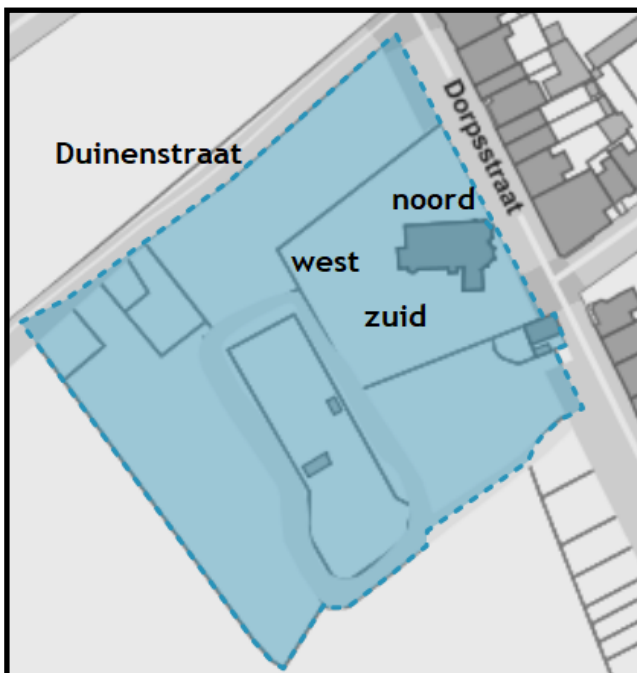
Het kerkhof heeft weinig funeraire symbolen zoals engelen, gebroken zuilen, zandlopers, ...

Op zoek naar wie het kerkhof “bevolkt”.

Kunnen de grafschriften helpen ... nauwelijks want de meeste zijn vervaagd en/of onleesbaar. Maar toch valt over dit kerkhof een en ander te sprokkelen. Een meer uitgebreide inventaris met bespreking van personen en families is voor een volgende bijdrage, hier een beperkt overzicht.

In de kerk, achterin de noordbeuk (richting zee) vind je de devotiekapel met tegen de achterwand vier grafzerken: van koster Van der Elst (1690), de familie Dyserynck (1762) en van de pastoors De la Bulcke (1761) en De Loys (1665).

Buiten de kerk. In de **noordmuur** van de kerk zijn de zerken aangebracht van oud-burgemeesters Jean-Baptiste Lanzweert, Hoys Arnoldus (met opvallende pleurant) en twee pastoors van Mariakerke. Naast het pad staat het kruis van handelaar-aalmoezenier Jacques Hoys, oom van Arnoldus.

In de richting van de zee staat het van graf burgemeester Serruys (+1952).

Tegenover de kerkingang de oud-Mariakerke-burgemeesters Hamilton en L. Passchyn (=laatste). Meer naar het **westen**, richting tuintjes de gekende Mariakerkse families Dewitte, Kesteloot Raick-Scorssey, Pittery, Vantghem. Meer **zuidwaarts** de bekende Mariakerkse Tournoys en verder de Oostendse families Uytborck, Hamman, Royon (zie oosterpark). In het zuiden het sobere en toch opvallende graf van James Ensor. Langs de zuidwand: JB Serruys, Delmotte, Devette-Fottrell en ‘Les Dames du Sacré Coeur’, verder de Dominikanessen (voormalig weeshuis site St.-Jozefskliniek) en ten slotte (dicht bij de straat) de Clarissen Coletienen (nu in Zonnelied in de Mariakerkelaan).

OVER DE CAMION, HET STRAND EN MEER ... IN DE JAREN ZESTIG

MARTINE QUAEGEBEUR

n.v.d.r In Gidsenblad 2020-97 tot 99 konden de lezers de familieherinneringen aan de jaren zestig van Arthur Quaegebeur volgen. Onafhankelijk van haar broer deed ook Martine de oefening en in wat volgt zit er wat herkenbaars maar ook een eigen verwoording van haar familie-ervaringen.

Destijds hadden onze ouders een vishandel. Iedere week, van woensdag tot vrijdag, reden ze met hun camion, volgeladen met vis, naar Limburg om er vis te verkopen. Ik was een jaar of acht toen ik voor de eerste keer mee mocht op tournee. De verkoop van de vis gebeurde op straat. Ma leurde op straat met een bel en daarmee verwittigde ze de mensen dat er vis te koop was.

Het waren zware werkdagen voor onze ouders, niet alleen het vroege opstaan, de lange

route, maar ook de vis, nauwkeurig opgestapeld in met ijs gevulde isomo-kisten, diende zorgvuldig gekuist en verpakt te worden voor de vele klanten. Bovendien kon het in de winter in Limburg erg koud zijn, vriesweer en op straat lopen en met je handen in het ijs zitten om de vis eruit te halen, waren geen lachertje. Ik verwarmde maar al te graag ma en pa's wollen wanten aan de chauffage in de voorcabine van de camion.

Ook mijn twee broers reden graag mee met de camion, maar voor mij betekende de camion veel meer, het was de ideale plaats om er te zingen. Vooraan in de cabine zong ik de liedjes mee van de radio of de liedjes die ik op school had geleerd. Voor ons pa was het allemaal even goed. En daarom kreeg ik het privilege, boven op die van mijn broers, om het knipperlicht op het dashboard om te draaien naar rechts of naar links wanneer pa met zijn camion naar rechts of links wilde manoeuvreren.

Tijdens de zomermaanden juli en augustus, gingen onze ouders niet op tournee.

Eindelijk vakantie! Die warme, zonnige zomerdagen, die mooie dagen aan het strand, als kind keken we er al te graag naar uit. Windscherm, luchtmatrassen, schoppen, strandemmers, strandtassen, strandhanddoeken, frigobox, draagbaar radio... werden achter in de camion geladen en wij mochten erbij zitten, ervoor zorgend dat het strandgerief niet teveel zou verschuiven. Achteraan in de camion, met de store half naar beneden, keken we blij en opgewonden naar buiten de dag aan het strand tegemoet.

Omdat we op 'Den OPEX' woonden, zaten we op het strand van de wijk, maar later verkozen onze ouders het strand aan de Groenendijk in Bredene.

We hadden een groot windscherm in blauwe en witte strepen met metalen staanders die we met een hamer in het zand sloegen. Ma en pa hadden elk een luchtmatras, pa een rode en ma een blauwe. Het was de bedoeling om de luchtmatrassen met een voetspomp op te blazen, maar zo'n pomp in het zand was verre van handig. Met de mond opblazen ging veel vlugger. Zo maakten we er een wedstrijdspelletje van om als eerste een luchtmatras op te blazen.

Ik was een echte waterrat. Ik leerde zwemmen in zee. Ma legde ons op de rug, hield ons vast onder de kin, trok ons achteruit terwijl we met voeten en benen trapelden in het water alsof ons leven ervan afhing. Met pa die ons op de buik vooruit trok, ging het toch iets vlotter en was het veel aangenamer om te leren zwemmen.

Als zwemboei gebruikten we een grote zwarte binnenband van de camion waarmee het een en al plonzen en spartelen was, amusement top!

Na het zwemmen werden we goed afgedroogd en de zwembroeken in het zeewater uitgespoeld. Op piepjonge leeftijd liet ma ons in ons blootje naar zee lopen. Naakt renden we heen en weer over het strand, beschamend rondkijkend of iemand al dan niet zou opkijken. *“Je hoeft toch niet beschaamd te zijn,”* beaamde ons ma, *“je hebt toch geen gat uit drie stukken”*. Ons ma had zo haar eigen kijk op wat goed voor ons was. De vitaminen die de zon ons schonk in de zomer, zouden ons beschermen tegen ziektes in de winter. Daarna kregen we droge kleren aangedaan en werden de zwembroeken aan het wind-

scherm opgehangen om te drogen.

We droegen plastic strandsandalen (Jelly sandalen) waarmee we in zee konden lopen. Deze beschermden ons tegen mogelijke voetletsels. Ik herinner mij nog heel goed onze kleine plastic schepjes die we met een touwtje voorttrokken bij het pootjebaden. Mijn oudste broer had een tanker, mijn jongste broer en ik elk een pakketbootje in diverse kleuren.

Toen onze ouders de vishandel hadden, sliepen ze in een herberg in Eisden. Met de uitbaters ervan raakten ze heel goed bevriend. Later zouden die mensen naar Leut verhuizen en gingen onze ouders mee om er tijdens hun verkoop in de Limburg te overnachten. Die mensen hadden een dochttertje dat bij ons op vakantie kwam, eerst voor tien dagen, maar omdat ze zo graag bij ons kwam, werd het een volgende zomer drie weken en de zomer erop nog iets langer. Zo kwam zij vele jaren lang in de zomer bij ons op vakantie. We zorgden voor haar alsof ze ons klein zusje was. Verder raakten we bevriend met de kinderen van het appartement onder ons, een meisje van mijn leeftijd en haar zes jaar jongere broer. Ook zij gingen regelmatig en graag met ons mee naar het strand.

We dolven grootse putten in het zand die we als woning inrichtten met voor elk een zeteltje waarin we konden plaatsnemen. Weliswaar mochten we onze strandwoningen nooit te diep graven, want ma en pa kenden maar al te goed het instortingsgevaar van al te diepe putten in het zand.

Bij het opkomende tij bouwden we imposante zandforten die we telkens weer wilden bewaren door alsmaar verder te graven.

Eén van onze geliefkoosde strandspelen was voetballen op het harde zand. Op jonge leeftijd had ons pa nog bij Daring Club Molenbeek gespeeld. Pa was erg knap in voetballen en had een voetenwerk om u tegen te zeggen. En zo leerde hij ons voetballen. De voetbaltechniek was evenwel niet voor mij weggelegd. Onze jongste broer daarentegen kreeg het wel vrij vlug onder de knie en zou, als enige van ons drieën, een fervent voetbalsupporter worden.

Toen we iets ouder werden, speelden we ook graag Jokari, een spel bestaande uit een balletje dat met een fijne elastiek was vastgemaakt aan een houten blokje. De bal werd met een houten plankje in de hand heen en weer geslagen. Jokari werd met tweeën gespeeld op het harde zand. Verder hadden we een vlieger die menigmaal niet opging en een strandbal die dikwijls wegwaaide. Wat we ook leuk vonden, was bikkelen, 'pekkeln' genoemd. Daarbij werden, tegelijk of om beurten, vijf bikkels, 'pekkels', omhoog geworpen waarbij er zo veel mogelijk op de rug van de hand dienden opgevangen te worden. Diegene met het beste resultaat, zaaide de 'pekkels' over het effen gemaakte zand, nam één 'pekkel' en wierp deze in de lucht en raapte één van de andere 'pekkels' op vooraleer deze uit de lucht weer op te vangen. Meestal was het onze jongste broer die ze het eerst alle vijf kon oprapen en met de pluimen ging lopen.

We waren eveneens erg tuk op onze miniatuurwielrennertjes. We gaven ze elk een naam naar een of ander gekende coureur: Rik Van Looy, Roger De Vlaeminck, Walter Godefroot... . De meest gegeerde was uiteraard Eddy Merckx. De rennertjes werden verplaatst aan de hand van een knickerspel waarbij een knikker, 'kette', van boven een zandberg naar beneden met een vinger werd afgestoten. Waar de knikker bleef liggen, werd het rennertje geplaatst. Diegene die als eerste zijn knikker beneden had, won.

Aan het windscherm vonden we elkaar terug en was het één en al gezelligheid. De radio speelde muziek en daartussenin was er de klank van het commentariëren van de *Tour de France*. Ma had de frigobox gevuld met frisse limonade. Iedereen kwam tot rust. Deze momenten van gezellig samenzijn, zouden later bij mij steeds mooie en blijvende herinneringen oproepen.

Zo was het altijd plezanter om ons windscherm op te slaan dan af te breken. Op het eind van de dag droegen we het strandmateriaal terug naar de camion. Meermaals lieten we daarbij onze strandschoppen over de vloer slepen wat een bron van ergernis was voor ons ma die het lawaai van het metaal op de straatstenen niet kon verdragen.

Het allereerste wat bij thuiskomst gedaan werd, was het verwijderen van alle vastklevende zand van voeten en benen. Ons ma had de grootse hekel aan zand in huis en wilde niet dat wij zand in ons appartement boven binnenbrachten. Vanuit de garage haalde ze een kitte regenwater naar buiten waarmee ze, op het voetpad aan onze voordeur, alle voeten en benen afspoelde. Dit was telkens en opnieuw een wederkerend routinewerkje geworden. Het koude regenwater voelde meer dan verkoelend en verfrissend aan, een heerlijk afsluiterje van ons zwemmen in zee. We hadden douche noch bad en werden in de gootsteen in de keuken gewassen. Ma had lekker eten klaarge-maakt. Na een warme zomerdag aan het strand konden we 's avonds wel een paard zijn rug uit eten.

Bij valavond, toen de meeuwen op het harde zand begonnen neer te strijken, lichtte ma ons in dat dit een teken was dat de winter in aantocht was Maar daar waren wij alles behalve blij mee, want dit betekende het einde van de mooie zomervakantie, het einde van de fijne dagen aan ons heerlijke Noordzeestrand.

In hun veertig jaar vishandel zou ons pa in het totaal met vier camions rijden. Deze waren altijd in dezelfde kleuren: wit en rood, beschilderd met rode opschriften en afbeeldingen van verse Noord-zeevis en een vuurtoren. De eerste drie camions waren van het merk Hanomag, de laatste was een Mercedes-Benz. Met de derde camion raakten onze ouders betrokken in een zwaar verkeers-ongeval op de autostrade op weg naar huis. Hun camion was perte totale, maar gelukkig raakten ze niet zwaar gewond en hielden ze er later geen blijvende letsels aan over. Desalniettemin waren wij toen voor hetzelfde geld drie wezen.

REPRODUX

Heilig Hartlaan 13

8400 OOSTENDE

Tel. 059/70.16.12

Fax 059/80.66.57

e-mail: reprodux@telenet.be

www.reprodux.be

PRINTEN – PLOTTEN

KOPIEREN – DIGITALISEREN

INBINDEN – LAMINEREN

KANTOORARTIKELEN

STEMPELS – GRAVEERPLATEN

MIJN SCHOONMOEDER ... & ... GESCHIEDENIS

Frank Goeminne

Eigenaardig om een artikel te beginnen over je eigen schoonmoeder. Ze is al een goed stuk opgeschoten in het laatste decennium naar haar honderd. Nog steeds komt ze elke zondag bij ons thuis en krijgen we soms een levende geschiedenisles over Oostende. Nu is het zo dat ik soms niet kan volgen in het gesprek; is het omdat ik een aangelande ben en niet op kan tegen een 'ploate'. Het gaat over het gebruik van de Oostendse straatnamen in onze badstad. In haar vocabulaire en tijdens discussies gebruikt ze steevast Franse en na de Duitse bezetting veranderde straatbenamingen, probeer dan maar eens te volgen....en zo ontstaan de strubbelingen met schoonmoeders.

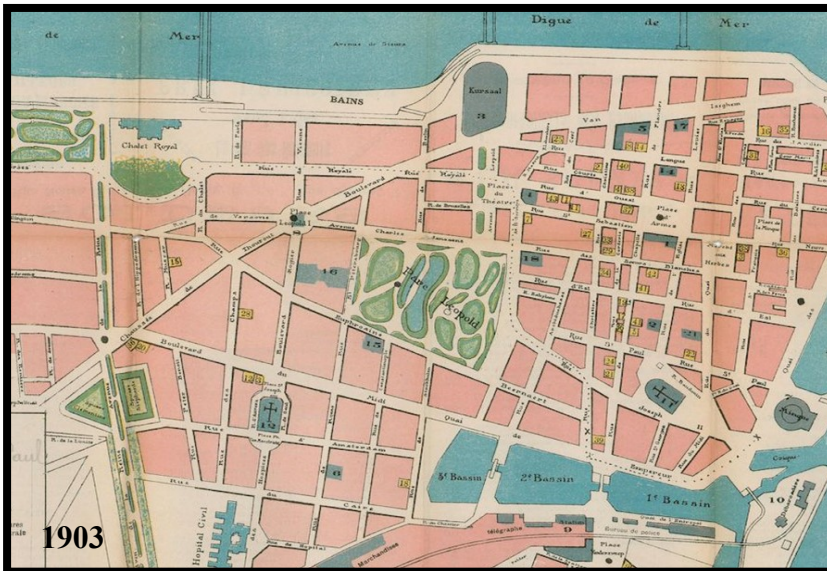
Dat we de Nederlandse en Franse straatnamen door elkaar gebruiken gebeurt wel vaker en toch is er een lijn in te trekken. In de spreektaal van de allochtone Oostendenaars merk ik op dat er altijd een Nederlandse benaming wordt gegeven voor alle straten, pleinen en gebouwen die in het oude Oostende liggen, d.w.z. binnen de (oude) vestingmuren. Eventjes naar het oude en huidige stratenplan kijken en we zien staan: Kapellestraat, Langestraat, Witte Nonnenstraat, Schippersstraat, Kaaistraat, Kerkstraat, Weststraat, Ooststraat en ook de Grote Markt ofte het Wapenplein, Groentemarkt, Grote kerk (St.- Petrus en Paulus), Kapucijnenkerk, Stadhuis, Kapellebrug enz. Na het slopen van de vestingen tussen 1865 en 1875 en onder druk van het aanrukkende toerisme en het veelvuldig verblijf en de inmenging van Leopold II, breidde de stad stelselmatig uit. De Franstalige straatnamen waar mijn schoonmoeder zich van bedient, zijn dan ook voornamelijk terug te vinden in dit 'Nieuwe Oostende' van die tijd.

In de uitbreiding naar het noorden waar de zeedijk verbreedt en de Boulevard du Nord werd aangelegd, de huidige Van Iseghemlaan, werden er verbindingen gemaakt naar de Zeedijk, die een heel stuk hoger lag dan de Boulevard du Nord, zodat er hellingen/rampen ontstonden. De Oostendenaars gaven er volgende namen aan, Kapucienrampe, Christinarampe, Hertenrampe en Rampe de Flandre. Is er iemand die dit kan verklaren?

In de uitbreiding naar het westen toe vinden we wel Franstalige benamingen terug in het stratenpatroon van de Leopold II-laan, het Marie-Joséplein, H. Serruyslaan, A. Pieterslaan, Koninginnelaan en de Albert I-promenade. Zoals we allemaal weten is de verkaveling van de gronden vooral het werk van twee Luikenaars, notaris Louis Delbouille en architect Antoine Dujardin. Hun plan voorzag een residentiële wijk en hotels. Naast de oude stad werd dit dus een nieuw toeristische troef om nieuwe investeerders aan te trekken en hun voertaal & centen waren Frans.

Deze Franstalige adel, aristocratie en kapitaalkrachtige bourgeoisie kwam niet enkel uit België: door de aanwezigheid van vooral Leopold II en zijn dochters kwamen er veel welgestelde buitenlandse gasten. Met als gevolg dat ze zich hier permanent of tijdelijk vestigden. Deze nieuwe bewoners en ook de hotelgasten gebruikten de Franstalige benamingen en dat werd dan ook door de Oostendenaars overgenomen. Zo hoor ik mijn schoonmoeder praten over Avenue de la Reine, Avenue Serruyse, Place Marie-José, Avenue Léopold, Rue Royale, Rue de Bruxelles, Boulevard Roger, Rue de Paris, Boulevard du Midi, de Square, Avenue Charles Janssens enz., ook een kerk werd verfranst: de Sint-Jozefkerk werd Saint-Joseph. Ze was de parochiekerk van veel Franstaligen en zoals we weten, de koninklijke kerk van Leopold II.

Het Leopold I-plein kreeg naast zijn Franstalige naam Place Léopold, een Oostendse bijnaam: 't Pérd. Of het Mijplein, dat Goedmarkt werd in de volksmond. De Kaïrostraat, door de Oostendenaars uitgesproken als de Kaïorstroate, waarbij de ai wordt zoals in het Frans uitgesproken rue du Caire. Ook het plein voor Pier en Pol is de "Parvis". Petit Paris is genoemd naar een aldaar gelegen herberg-afspanning die in 1892 afgebroken werd voor de Koninginnelaan.

Mijn schoonmoeder kende die verfransende invloed vanaf de 1900- eeuwwisseling maar ook de bezetting van de Duitsers tot na de WO II. Ondertussen zijn de tweetalige straatnaamborden volledig uit het straatbeeld verdwenen en worden er ook geen Franse preken meer gegeven. Tijdens discussies over Oosten- de moeten we ook andere straat- namen kennen, onder andere die die uit het straatbeeld verdwe- nen na WOI. Zo werd de Berlijnstraat > de IJzerstraat; de Constantinopelstraat > de Ieper- straat; de Wenenstraat > de

Kemmelbergstraat; Verder werd de Werfstraat > de Hendrik Serruyslaan; de Gerechtsstraat > de Honoré Borgerstraat en Veldstraat > de Jules Peurquaetstraat en zo kan ik nog wel doorgaan. Hopelijk begrijp je nu waar de misverstanden met mijn schoonmoeder vandaan komen.

JAARWERK
MMXX

VWS

Ons LN-lid **Stefaan Pennynck** schreef in het jaarboek van de West- Vlaamse auteurs, editie 2020, een bijdrage over Karel Jonckheere. In ‘**De lezers hebben het gezien**’ (pp. 50—78) heeft hij het over de vier fysieke elementen die aan Jonckheere (Oostende 1906 - Rijmenam 1993) herinne- ren. Voorts bespreekt Stefaan Karels maritiem & beschrijvend & anekdo- tisch & aforistisch & autobiografisch & essayistisch & divers & vertaald & hertaald PROZA. Na zijn bijdrage over Jonckheeres POEZIE, besluit Stefaan met “**LIEFDE VOOR DE ZEE, DE LITERATUUR & OOSTENDE**”

AZURIET

UW REIS-ONZE PASSIE

OOSTENDE

Kastanjelaan 3

info@azuriet.be

059 51 49 51

www.azuriet.be

BILLENKARREN-ECHO 1

MYRIAM TAES

Myriam in een cuisse-taks in Koksijde in de jaren 1950

Ik was toen met een vriendinnetje op bezoek bij haar tante die sociaal assistente was in een vakantieverblijf voor kinderen "La Petite Famille". Daar tegenover stak een splinternieuwe Chevrolet onze ogen uit. Het was het jaar toen dat imposante model met achteraan die (gevaarlijke !) vleugels met scherpe punten uitgekomen was.

Mijn eerste bezoek aan de kustregio was toen mijn moeder - mijn vader was aan het front - in 1940 met mij en andere vrouwen en kinderen van de familie, met paard en kar, over omwegen wegens gesprongen bruggen en de "couvre-feu" respecterend, van Leuven naar West-Vleteren vluchtte. Wij sliepen bij een boer, van wie de zoon leergast was bij de broer van mijn oom, bakker in Leuven. Die had gezegd: "Kom maar allemaal naar hier." Mijn oom en zijn twee broers leden aan astma en werden vrijgesteld. Het idee was van naar Engeland te vluchten, maar intussen werd de grens gesloten. Ik was toen één jaar en heb het alleen maar horen vertellen. Er was nog een tweede baby bij, Elza, jonger dan ik "want die had daar haar eerste tand gekregen". Een paar dagen na onze aankomst herkende mijn grootmoeder ergens het paard van haar broer en ontdekte zo dat die ook ergens in de buurt zat.

Toen we weer thuiskwamen waren onze huizen geplunderd, o.a. door burenen, die niet wilden wachten tot de Duitsers het kwamen weghalen. Maar daarna durfden ze er niet voor uitkomen. Dat waren toestanden !

BILLENKARREN-ECHO 2

PIERRE CLAES

Pierre in zijn bolide door zijn vader gemaakt van echte auto-onderdelen 1955

Pierre Claes: mijn vader was automechanicien bij Peugeot in de garage De Schuyter aan de Torhoutsesteenweg waar nu de kringloopwinkel is dicht bij het 't Paard in Oostende. Begin jaren 1950 maakte hij van twee spatborden ("sliekbandn") en nog een deel andere onderdelen de carrosserie. Voor de aandrijving installeerde hij een krukas waar ik met mijn voeten op moest stampen, zoals de pistongs in de motor. De 'plaknummer' was mijn geboortedatum.

Deze foto (boven) is genomen ter hoogte van de Thermae, aan het grasveld, waar nu de "oude" zwemkom is. Ooit probeerde ik er de kateie aan de Koninklijke Villa mee op te rijden, maar dat werd een groot accident.

Na depannage en herstel, herinner ik mij deze auto nog tot ongeveer mijn 10 jaar gebezigd te hebben. De auto ... te klein, of ... ik te groot, maar daarna verdween hij voor altijd.

Foto V. Prinzie: anonieme billenkarrers

VAN DE EERSTE EN TWEEDE INDUSTRIËLE (R)EVOLUTIE TOT HET GEBRUIK VAN ELEKTRICITEIT IN ONZE REGIO (DEEL 4 - slot)

FRANK GOEMINNE

Vervolg op bijdrage 3 in gidsenblad 2020-3

Op 7 februari 1911 werd door het gemeentebestuur van Bredene een aanvraag ingediend om aangesloten te worden op het elektrisch net, ten einde de gasverlichting af te sluiten. Op 6 juli 1911 volgde een voorstel aan het gemeentebestuur voor het Sas en de Nukkerwijk, wat op 18 juli door de gemeente o.l.v. burgemeester D. Baelde goedgekeurd werd. Maar ... Bruggen en Wegen zorgde voor problemen en ging niet akkoord met de aanleg van een leiding naar de Prins Albertlaan, over de smalle Sas-brug. Daar reed nochtans de elektrische tram over. De reden voor de weigering is ons niet bekend ... maar het gevolg is wel dat de centrale werd verplicht een transformatorstation van 11 000/110 V te bouwen. Om technische reden werd dit station opgericht naast de Voorhavenbrug. Daar liep een hoogspanningskabel en er waren geen andere kabels aanwezig voor een aansluiting. Het andere gedeelte van de openbare verlichting liep van de Ibis-brug naar de Nukkerwijk en aanpalende straten en stak dan de Noord Ede over. Daar was de Nukkerwijkstraat (huidige Europastraat) waar bewoning was. In 1911 kocht de gemeente Bredene 48 straatverlichtingen voor de Saswijk, een deel op staak, een deel voor bevestiging aan gebouwen en enkele lantaarns voor de omgeving van het sluisencomplex. Het ging om lampen van 16, 32, 50 of 100 bougies (1 bougie = ongeveer 1 watt), voor ongeveer 3250 meter straat; om de 67,5 meter een lamp. Om middernacht werden de lampen gedoofd. Als bijzonderheid kunnen we vermelden dat 22 lampen werden aangebracht op de palen van de tramlijn. Dit was het geval tot 25 februari 1925: toen weigerde de NMVB om het even welke "vreemde" leiding nog toe te laten op de palen. Van goede handelspartners gesproken! Overal waren er daardoor zware metalen consoles aan de huisgevels te zien.

Een tweede aanvraag om stroom te leveren kwam in 1912-'13 vanuit Bredene-Dorp op vraag van burgemeester en hoefsmid Dés. Baelde. De aanvraag werd goedgekeurd op 20 december 1913. In het dorp was men echter conservatief en niet opgetogen met de nieuwe energie omdat de "petrol-marchang" op zijn toer in het dorp ook negatieve reclame maakte voor elektriciteit. Toch tekenen er 64 gezinnen uit het dorp in en die zijn bereid per maand een prijs van 184,5 frank te betalen.

We lezen ook in documenten dat er op 26 oktober 1916 voor de tram 600 V gelijkspanning wordt voorzien en dat er twee nieuwe generatoren geplaatst zullen worden. We zitten midden in het oorlogsgeweld van WO I. De aanvraag voor de aansluiting van het dorp op het elektriciteitsnest, getekend door 64 gezinnen, wordt door de Duitse bezetters eerst afgewimpeld omdat ze alle elektriciteit nodig hebben voor hun bewegingen en omdat ze vrezen dat er 600 V zou gebruikt worden. De toestemming volgde later toch, op voorwaarde dat er twee nieuwe dynamo's zouden worden aangekocht. De maatschappij "Société d'Electricité du Littoral" wil echter geen verantwoordelijkheid dragen en Bredene-Dorp wenst niet tussen te komen in de kosten. In 1915 waren de gezinnen van het dorp aangesloten op het net en moesten de werken stilgelegd worden wegens gebrek aan materiaal.

Tussen 1910 en 1922 werden zes kleine ketels met een vermogen van 500 kW elk geplaatst, later verhoogd tot 1 000 kW. De ketels werden gevoed met steenkool door binnenlanders op het kanaal Brugge-Oostende tot voor de centrale aangevoerd. De steenkool werd in de ketels verbrand waardoor er stoom werd geproduceerd die een turbogenerator in werking bracht die de hoogspanning veroorzaakte waardoor elektrische stroom ontstond.

Via hoogspanningskabels, de feeders, werd de stroom tot in het elektriciteitsstation Leopoldpark geleid en daarna doorgestuurd naar de verschillende transformatorstations.

In 1929 werd langs de Koninklijke Baan een kabel gelegd naar een hoogspanningspost ter hoogte van de Gentstraat. De kabel werd langs de Driftweg doorgetrokken naar de renbaan, waar een tramwachthuisje gebouwd zal worden. De kabel wordt verder gelegd tot aan de gemeente Klemskerke. In 1930 zal in dezelfde groeve een nieuwe kabel worden aangelegd maar dan van 36 000 V.

In 1927 werd het beheer van de centrale overgenomen door de “Electricité du Littoral”, toen dochtermaatschappij van Electrorail. In 1930 werd Paul Masure directeur en hij zou dat blijven tot 1957. Het vermogen van de centrale werd voortdurend opgevoerd wegens de uitbreiding van het bedelingsgebied. Tussen 1930 en 1939 werden drie ketels geplaatst waarvan de karakteristieken beantwoorden aan een stoomcyclus van 38 kg/cm² en 425 °C. Twee turbines van 12 000 en 16 000 kW werden bijgebouwd, wat het totaal vermogen middendruk op 28 000 kW en lage druk op 10 000 kW bracht.

Roeiwedstrijd op de vaart. Op de achtergrond de elektriciteitscentrale van Sas-Slijkens

In 1933 diende de “Société d’Electricité du Littoral” een voorstel in - toen reeds - tot de overname van de Regie en tot het stichten van een intergemeentelijke maatschappij. Onderhandelingen werden aangeknoopt met het stadsbestuur en voortgezet in 1934 maar ze hadden geen positief resultaat en werden dus stopgezet.

In 1933 werd op de Nukkerwijk een omvormingscabine gebouwd en werd er een 11 kV-kabel gelegd langs de Dorpsstraat naar het dorp.

Tijdens de oorlog 1940-’45 werd de centrale door de Duitsers uitgebaat. Zij dynamiteerden de centrale op 6 september 1944, door ladingen aan te brengen op de lagers van de turbines en de bedieningsreductoren van de roosters van de ketels. Op 21 september 1944 verdeelde de centrale in geringe mate weer spanning en stroom door de plaatsing van een turbogenerator. Niettegenstaande de grote schade was de productiecapaciteit weer in orde in december 1946. Een nieuwe ketel met een productie van 32 à 40 ton werd opgericht in 1948 en een nieuwe turbine van 20 MW werd in 1953 in gebruik genomen, samen met een onderstation van 36 kV en een nieuw schakelbord.

EBES CENTRALE. Vroegere “Electricstraat” aangekocht in 1938 leidde naar het terrein “brieke stik”. Vanaf de bunker tot aan de Noord Ede gaf die toegang tot de drie woningen van de chefs. De bedding vanaf de bunker tot de Elisabethlaan werd aangekocht in 1942 samen met de kopergietery ‘De Baets’ en twee huizen van Staessens, waarvan één het café “Den Leeuw van Vlaanderen” was. Rechts vooraan zie je de tweede bunker uit WOII, die daarna gebruikt werd als reservemagazijn.

Vanaf 1947 had de centrale parallel gewerkt met het algemeen net en enkel de belasting van het kust-net verzekerd. Nu kreeg ze de rol van punt-centrale toebedeeld en werden verbindinglijnen uitgebouwd tot aan de grenzen van de kustzone met het onderstation Brugge-Noord.

In 1980 werd de voeding vanuit de centrale Slykens gestopt.

In 1952 was overgegaan tot de samenvoeging van wat toen “Diensten voor Gas-, Elektriciteit- en Waterbedeling“ heette, met de bedoeling de opname van alle meters simultaan te verrichten en een zekere coördinatie van de werken te bewerkstelligen. Die periode werd ingezet onder het beleid van burgemeester Serruys die na zijn dood opgevolgd werd door Louis Van den Driessche en op 1 juni 1953 door Adolf Van Glabbeke.

In 1957 werd de oude “Société d’Electricité du Littoral”, het huidige “Diensten voor Gas-, Elektriciteit- en Waterbedeling“, opgeslorpt door EBES, met als gevolg dat Oostende, Middelkerke en Mariakerke nu door EBES bediend werden.

In België kwamen tot in de jaren zeventig twee netspanningen voor op het stopcontact: 127 en 220 V. In Oostende was dit zo tot in 1972.

Het marktleiderschap van Ebes/Electrabel in België is historisch gegroeid door middel van vele fusies tussen de verschillende elektriciteitsbedrijven. In 1935 waren er nog meer dan twintig onafhankelijke elektriciteitsbedrijven in België. Tegen 1976 waren er nog maar drie grote spelers op de Belgische elektriciteitsmarkt: Intercom, Ebes en Unerg. Alle drie waren zij privébedrijven. De evolutie werd in 1990 geconsolideerd door de fusie van Ebes met Intercom en Unerg. Naar aanleiding van deze fusie werd gekozen voor de nieuwe naam 'Electrabel'. Historisch gezien had de Generale Maatschappij van België (GM) belangrijke aandelen in de Belgische energiebedrijven. In 1982 had de GM 4,9% van de aandelen van Ebes in handen. Voor Intercom en Unerg bedroeg dit telkens 3,7%. In 1988 was dit al opgelopen tot meer dan 9% van Ebes, Intercom en Unerg. (slot)

BRONNEN (voor de vier afleveringen)

- JÜRGEN OSTERHAMMEL, Die Verwandlung der Welt. Eine Geschichte des 19. Jahrhunderts, 2009
- VACLAV SMIL, Creating the Twentieth Century. Technical Innovations of 1867–1914 and Their Lasting Impact, 2005
- DAVID S. LANDES, The Unbound Prometheus. Technical Change and Industrial Development in Western Europe from 1750 to the Present, 2003
- De Plate 1995, blz. 191 A Herling
- <https://www.etwie.be/database/entry/elektriciteit>
- Heemkundige kring Ter Cuere, doos 02.12.101, Sas Slykens, Ebes 100 jaar Tram te Bredene - F Gevaert -1986 - blz. 57
- Wikipedia Bessemerprocédé
- <http://www.loosewireblog.com/2010/11/the-missed-call-the-decades-zeitgeist.html>
- SVEN BECKERT, Katoen. De opkomst van de moderne wereldeconomie, 2016
- JAN LUITEN VAN ZANDEN, The Long Road to the Industrial Revolution. The European Economy in a Global Perspective, 1000-1800, 2009
- CHRISTOPHER ALAN BAYLY, The Birth of the Modern World, 1780-1914. Global Connections and Comparisons, 2004
- ROBERT C. ALLAN, The British Industrial Revolution in Global Perspective, 2004
- PATRICK KARL O'BRIEN (red.), Industrialisation. Critical Perspectives on the World Economy, 1998, 4 dln., ISBN 0415123690
- HANS RIGHART, De Trage Revolutie. Over de wording van industriële samenlevingen, 1991
- KARL POLANYI, The Great Transformation. The Political and Economic Origins of Our Time, 1944
- Eric Hobsbawm, Industry and Empire. From 1750 to the Present Day, 1968
- De doorbraak van elektriciteit 1880-1900 Uitgegeven door Reader's Digest in 2010
- Leopold II : het rijk van de elektriciteit René Brion Jean-Louis Moreau, uitgegeven door Tractebel, jaar van uitgave onbekend
- Gas, elektriciteit en water te Oostende André Vandenauweele uitgegeven door Ebes in 1982
- Het nieuwe licht uit Langerbrugge 1900-1940 Noël Kerckhaert – Dirk De Vleeschauer uitgegeven door Ebes - 1990
- Ebes energie –info –nr 21 1989
- Wel en Wee van de Ebes Centrale te Slykens Bredene – Jos. Coenye - 1984

Toope

Toope

Groentenmarkt 11, 8400 Oostende

T 059 40 31 06 · M 0477 248 789 · toope1@telenet.be

Di & Woe gesloten · · www.bistro-toope.be

BTW BE0715.482.985

Ontbijt · Lunch · Tea-Room · Feest- en vergaderzaal

CAROL, NADIA & de POTESKIN

DIRK BEIRENS

In de jaren dertig van de vorige eeuw ging één van de mysterieuze verhalen in Oostende over cocaïnesmokkel via houtinvoer. Op basis van krantenberichten en persoonlijke notities van een betrokkene konden we een en ander weer samenstellen. De Oostendse Carol, van wie de Russische echtgenoot met de toepasselijke of verzonden naam Balalakia, mysterieus verdwenen was, verleende steun aan de plaatselijke politie die samen met de toenmalige rijkswacht een bende wilde oprollen. Daarvoor moest ze undercover contact opnemen met een zekere Nadia in het Osborne hotel, gelegen op de hoek van de Kapucijnenstraat en de zeedijk (nog net geen Albert I-promenade). Maar dat mislukte omdat Nadia geweldig wantrouwig was. Er gebeurde één en ander en toen de bende opgerold was, vertelde Nadia aan Carol, hoe alles verlopen was. Beide vrouwen werden vriendinnen voor het leven. Nadia vertelde onder meer wat ze meemaakte in haar jeugd. Maar eerst over haar naam: Nadia is de meest gedragen naam in Oekraïne en de Kaukasus, zoals Natasja de Russische verkozen naam is. Verder ging het over het leven van vele Russische meisjes na de Revolutie van maart 1917.

Op zekere nacht kwamen rode (communistische) kozakken mijn dorp binnen, staken de geestelijke en vijftig mannen neer en sabelden vrouwen en kinderen tegen een muur en dreven de jonge vrouwen samen. Die laatste konden kiezen tussen soldatenliefde of verkrachting met geweld. Ik was de dochter van de pope/priester en niet mis. Twee officieren stonden met getrokken revolver tegenover elkaar voor mij. Ik koos zelf de jongste maar die werd de volgende dag al weggeroepen voor een andere opdracht zodat de oudste zijn plaats innam. Later belandde ik in bed bij een volkscommissaris in St.-Petersburg. Hij liet me infiltreren in een cocaïne-smokkelbende met vertakkingen naar West-Europa om een deel van de buit in handen te krijgen.

Ik werd gestationeerd in het Osborne hotel. Het toenmalige bordeelkwartier in de Van Iseghemlaan en zijstraten kon ik redelijk goed beschrijven. Daar werd ook veel cocaïne gedeald. In één van die huizen klonk altijd muziek op de eerste verdieping en beneden werd om de schijn te redden heel duur porselein verkocht.

Boven kon men naakt dansen mits betaling van 300 BEF per avond. Op de tweede verdieping lokten schemerige gesloten kamers waar 'ook van het paradijs' gedroomd kon worden.

De drugs kwamen meestal met Scandinavische en Russische houtschepen en werden in holle boomstammen vervoerd. In Oostende speelde ik een soort koerier. De beste klanten woonden in de Aartsherzoginestraat, de Langestraat, de Fortuinstraat op het Hazegras en in Mariakerke.

Op een avond werd ik echter bedwelmd op straat en via een lift naar de tweede verdieping van een leegstaand pand in de Van Iseghemlaan gebracht dat te huur stond. Toen ik ontwaakte, waren er drie mensen in de kamer. Ik hoorde iemand in het Frans zeggen, dag dokter. En die antwoordde dat ze nu weer snel zou bijkomen. Verder hadden ze het in het Russisch en het Frans over het jacht van een Engelsman die via Zeebrugge De Haan bevoorraadde. Er waren ook dozen voor De Panne bestemd.

Daarna brachten ze me naar een kamer op de eerste verdieping. Zouden ze Carol bij mij gezien hebben, onmogelijk! Voor de deur werd een man geposteerd. Plots werd er gebeld en ik hoorde mijn bewaker naar

beneden lopen. Ik kon de kamer uitlopen want de deur was niet gesloten, probeerde de andere deuren en vond aan de achterkant een kamer met een openstaand raam. Maar naar de burenklaauteren, was te gevaarlijk. Op naar de tweede verdieping waar aan de buitenmuur een brandladder naar de zolderverdieping leidde. Daar kon ik me in een nis achter een gordijn verbergen. Drie mannen stormden de trap op en vloekten in het Russisch dat ik ervan door was.

Het werd na een tijd stil en na één uur durfde ik tevoorschijn komen en naar beneden gaan. Toen ik de voordeur opende, verschenen twee mannen die me tegen de muur drukten. Gelukkig ... Belgische recherche bleek achteraf. In het bureau van de zeevaartpolitie in het station werd duidelijk dat ze die Russen al een tijd in de gaten hielden. Ofwel voer het smokkelschip rechtstreeks de haven binnen ofwel werden een aantal dikke stammen overgeladen op een jacht. Er was nog een lading op komst met de Russische vrachtboot 'Potemkin'. Maar toen ze het aange-meerde schip doorzochten, was er al een deel van de lading weg. Het hout werd zonder drugs teruggevonden aan boord van een motorloze vissersboot in het Tijdok (later Montgomerydok).

Daar trof de politie ook een Oostendse nachtwaker aan die bekende dat hij de bestellingen klaar maakte en in de duinen van de Oosteroever op een afgesproken plaats en tijd leverde. Enkele verfpotten vol drugs hadden hem verraden.

Mijn (=Nadia's) rol in het geheel was niet helemaal duidelijk voor de onderzoekers: maar ze bedankten me toch voor mijn medewerking. Ik moest in de stad blijven, zei de tolk.

Ze brachten me uiteindelijk naar Carol en dank zij mijn getuigenis werd de hele bende opgerold en aangehouden. Het betekende dat ik nooit meer naar Rusland en de Balkan terug kon.

Ik kreeg een nieuwe naam en werd Belg.

(Carol is fictief maar Nadia was echt :))

Nog op rolluik Fortuinstraat Hazegras jaren '80 (foto D. Beirens)

EEN MORBIDE ‘URBAN LEGEND’*

MARCEL LEEUWERCK

*urban legend > Broodjeaapverhalen zijn in feite de opvolgers van de traditionele sagen en worden daarom ook wel moderne sage of stads-sage (urban legend) genoemd. Spreekt uit de oude sagen bijvoorbeeld de latente angst voor het bovennatuurlijke, zoals duivels, spoken, heksen, in de hedendaagse sagen voert de angst voor rampen, bizarre ongelukken, criminaliteit, moderne technologie en buitenaardse wezens de boventoon. (Wikipedia)

n.v.d.r. Onze (vermoedelijk) oudste gids-lid & weduwnaar Marcel Leeuwerck (°13.05.1931) is bijna volledig blind maar bruist nog van vitaliteit en heeft zijn intellectuele scherpte sterk bewaard. De verhuis van zijn Mariakerkse (dicht-bij-zee) rijwoning naar het WZC ‘De 3 platanen’ was onvermijdelijk geworden. Maar in deze Coronatijden is zijn bewegingsvrijheid beperkt tot een half uur voorzichtig wandelen tussen de moestuintjes en gelimiteerd familiebezoek. Wat verstoken tussen de ‘brave oudjes’ wil hij zijn sprankelende geest up-to-date houden, onder meer met deze bijdrage voor het gidsenblad.

Zomer 2019, Marcel assisteert gids Hilde Veulemans tijdens de Wijkwandeling Mariakerke

In onzekere en woelige tijden ontstaan dikwijls bizarre volksfantasieën. Als ‘urban legends’ beroeren zij een tijdje de samenleving, maar verdwijnen na een tijd vanzelf zonder kwalijke gevolgen. In deze eigen Corona-crisis zal het fenomeen ook wel gedijen.

Een paar typische voorbeelden uit voormalige gelukkige tijden. In de zeventiger jaren besliste het Kortrijkse stadsbestuur tot de aanleg van de eerste autovrije winkelstraat in Vlaanderen. Dat gaf een schok. Stel je voor ... een ongehoorde aanslag op de heerschappij van Koning Auto. Onwennig wandelden bezoekers tussen gebetonneerde bloemenperken, deze waar voorheen ieder plantsoen of ‘nutteloos bouwwerk’ plaats moest maken voor enkele parkeerplekken. Oostendenaars herinneren zich ongetwijfeld nog de afbraak in 1971 van de unieke sierlijke Art Nouveau ‘Stenen Bank’ in de Koninginnelaan.

Maar plots schrokken de lusteloos slenterende nieuwsgierigen pas echt. Toen ze voor een brand-nieuwe winkelpui passeerden, hapte de deur bliksemsnel zijdelings open als een hellemond. Die nieuwigheid was ongezien, een sensor had de argeloze passant beet en lokte hem binnen als gedwee te pluimen klant. Maar achter die gulzig open gapende glazen deur lag een grijze voetmat met het logo van de zaak en dat geleken precies ‘satanische’ symbolen.

De populaire verbeelding sloeg meteen op hol; die deurmat verborg een valluik en wie erop trapte viel in een kerker waarin men beestachtig gemolesteerd werd. Het verhaal circuleerde door heel het zuiden van West-Vlaanderen en kreeg verlengsels over mysterieuze achterpoortjes waarlangs bij nacht en ontij verhakkelde lijken naar de Leie verdwenen. Al die onzin hield maandenlang de streek in de ban en het schijnt dat nog vandaag de wandelaars door die straat nog eens schichtig loeren naar die angstaanjagende deur.

Meer pastoraal en in de oude 'heksensfeer' van het platteland in de Westhoek klinkt een anekdote uit de lange zomer van 1944. In meerdere stadjes en dorpen tegelijkertijd vertelde men plots: "Daar, twee dorpen verder, spat er bloed uit de grond omhoog (of liep er bloed uit de mensen). Alle inwoners zochten in paniek naar een verklaring en die ontsteltenis sleepte een paar dagen aan. Maar dan won het gezond verstand terug de overhand en meteen durfde niemand nog een woord daarover reppen uit vrees voor een simpele ziel door te gaan.

Vanuit diezelfde woelige tijd begon in ons geliefde Oostende een mythe te bloeien, die mogelijk vandaag nog stand houdt in ergens een verloren hoekje van de binnenstad. Tijdens de zestiger jaren mocht een jong en pas aangespoeld paar het nog horen van een bejaarde 'propertaresse'. Wellicht hoorden er enkele (oudere) collega-gidsen er ooit iets over. Na D-day (juni 1944) schoof het front noordwaarts en in onze streek dreigde veel dood en vernieling. De autoriteiten gaven aan de stad Oostende het bevel een reserve lijkkasten, men zei vierhonderd, klaar te houden voor het (ongewenste) geval dat ... De ambtenaren gehoorzaamden en verdeelden die lugubere bestelling over een aantal depots rondom de stad. Gelukkig bleef onze stad eerder gespaard van een bloedbad, de bevolking moest ze wel ontruimen. Maar na de oorlog wist het stadsbestuur geen blijf met al die vervelende doodskisten. Waarheen met al dat macabere hout? Veel te mooi voor brandhout en niemand wou ze. Er hing bovendien weer een dreiging boven ons hoofd met een 'Koude Oorlog'. Toen kreeg een lagere stadsklerk een lumineus idee: "Laten we ze voorlopig stapelen in de oude watertoren, die staat toch leeg." Zo gepeinsd, zo gedaan ... en misschien staan ze er nog? Die urban legend kreeg tijdens enkele decennia een eerbare plaats in het stedelijke fluistercircuit. Die kille waterkuip met zijn gevoel van een grafkelder op grote hoogte schikt inderdaad voor deze griezelige rol.

Vanaf nu zullen de lezers van dit gidsenblad een beetje anders opkijken naar deze oude watertoren. Die mag er trouwens gerust blijven pronken en verdient eens een opknappbeurt.

De ambtenaar-ontwerper miste immers geen zin voor esthetiek. Aan het vele tonnen zware reservoir bovenaan gaf hij een gladde buitenhuid waarmee het iets lichter overkomt. De dragende zuilen metselwerk eronder stralen integendeel een en al stoerheid uit. In de geest van de neogotiek gaf hij ze de vorm van de steunberen rond de middeleeuwse kerken en met hun

verticale lijnen leiden ze de blik hemelwaarts. De torenkantelen bovenaan herinneren aan de oude stadswallen en gevoelens van stedelijke zelfstandigheid. Aldus verschijnen ze als het laatste kroontje van wijlen onze Koningin der Badsteden tussen de ziellose appartementsblokken. Dat wettigt alle kosten voor een onderhoudsbeurt. Gedreven gidsen vinden in deze urban legend meteen stof om een stadskernwandeling mee te verlevendigen en wat fantaseren mag gerust in ons Oostende met zijn James Ensor die ook graag op zijn doeken speelde met skeletten, doodskoppen en nog veel van die griezelige voorstellingen.

HET FLUGWACHKOMMANDO (FLUKO) IN OOSTENDE

GEORGES RUYS

Van alle Duitse diensten te Oostende in WOII is de Fluko hier misschien wel de minst bekende omdat slechts een kleine groep Duitsers vrijwel anoniem hun taak hier volbrachten.

Ze behoorden tot de dienst Auge und Ohr-beobachtung en stonden in voor de waarneming en registratie van de vijandelijke en de eigen vliegtuigen die over de kust trokken.

Deze dienst was van onmisbare waarde voor de vele Flakabteilungen hier te lande.

In deze bijdrage probeer ik in de mate van het mogelijke de samenstelling en de werking van het Fluchwachkommando Oostende beknopt weer te geven.

De Luftnachrichten waren belast met het signaleren en rapporteren van vliegtuigbewegingen door visuele in de beginfase van de oorlog en later door elektronische waarneming.

Het personeel bestond uit de Flugwachen: (Beobachtungsposten/ Flugmelder der Luftwaffe FLUWA). Deze dienst was al sedert 1934 uitgebouwd in Duitsland in alle grote steden en werd na het uitbreken der vijandelikheden in al de bezette landen actief.

Deze Fluwa had als opdracht om ononderbroken in hun locatie al de vliegtuigen in de lucht (luchtruim vanaf horizon) op te sporen en te registreren: het aantal, het type, de richting en de vlieghoogte. en door te geven naar het dichtstbijzijnde Flugwachkommando. (Fluko)

In de beginfase was er een interne indeling, zij die behoorden tot de Luftgau (die de komst der vijandelijke bommenwerpers in het oog hield), anderen die deel uitmaakten van de Tagjagd (maakten melding van de komst van jachtvliegtuigen) en een derde groep de Nachtjagd (gaf de melding aan van de komst der nachtjagers). In de herfst van 1943 werd alles samengevoegd tot een geheel.

Naast deze Fluchwache was er een afzonderlijke waarschuwing bij luchtalarm voor de burgerbevolking. Hier werd door middel van lokale sirenes, veelal bediend door landgenoten die deel uitmaakten van een of andere Duitsgezinde beweging, de komst van vijandelijke vliegtuigen gemeld.

Wat onze kust betreft: de Fluchwache diende zijn info over het luchtverkeer, in een straal van 30 km langs de kust, over te maken aan de centrale dienst van de Fluko gevestigd in de Leopoldskazerne te Gent. Elke post beschikte minstens over een zoeklicht van 60 cm.

De Leopoldskazerne werd na de Duitse inval snel in gebruik genomen door het 651^e Duitse (Genie) Pioniersbataljon mede het Fluchwachkommando.

De gegevens die de onderscheiden posten verzamelden, oorspronkelijk visueel door observatie verkregen, werden vrij snel aangevuld en efficiënter gemaakt door de plaatsing van radarinstallaties. Deze radars stonden bij of in de nabijheid van militaire bouwwerken, voornamelijk bunkers en batterijen opgesteld.

Begin 1941 werd de Vlaamse kust uitgerust met een Duits radarnet. De Luftwaffe radars waren bedoeld voor het opsporen van vijandelijke vliegtuigen, dit in verband met het verdedigen tegen luchtaanvallen.

De Kriegsmarineradars, daarentegen hadden als specifieke opdracht het opsporen van vijandelijke schepen. Ze beschikten over een ander type radars dan de Luftwaffe.

Het hoofdcentrum voor de kust was Wenduine, met vier secundaire posten: te De Haan, te Lombardsijde en te Koksijde en te Oostende waar een radar boven op het Hotel Continental stond.

De Luftwaffe daarentegen stelde langs de kust een aantal radarstations op met groot bereik, een te De Panne, een ander op een bunker te Wenduine. Een te Bredene in de duinen.

Deze radars van het type Wassermann hadden een bereik van 300 km. Daarenboven waren ze voorzien van 2 Freya FUSE 80, 2 Würzburg Riese FUSE 65 en een Würzburg Anton 39t.

De Freya was een zoekradar die zijn prooi overgaf aan de Würzburg die een volgradar was. De Würzburg kon slechts één enkel vliegtuig tegelijk volgen en het bereik was beperkt tot 30 km.

Het automatisch volgen kon bereikt worden door zijn uitgezonden straling, met een frequentie van 25Hz., lichtjes te laten roteren rond zijn as. Zijn opsporings-gegevens werden via een Kommandogerät (computer) aan het luchtafweergeschut doorgegeven.

Vóór de ingang van het domein Raversijde staat een Würzburg opgesteld.

Würzburg Riese Antenne (Flickr)

DE CENTRALE POST

In het Citadelpark te Gent stond een grote bunker, nu nog te bezichtigen en gebouwd voor de oorlog door het Belgisch leger.

Vanaf 1941 werd de bunker bezet door de “10° Flugmelde-Reservekompanie Luftnachrichten von Belgien und Nord-Frankreich” die wat later vervangen werd door het voornoemde Fluchwachcommando 10 – B.N. Gent, dat zijn standplaats in de Leopoldkazerne verliet om in te trekken in de rechtover gelegen bunker in het Citadelpark. De bediening werd verzekerd door de 10° Cie Luftnachrichten. In 1943 werd in die kazerne eveneens nog een Funkmessabteilung (*Radioberichten afdeling*) geplaatst die signalen probeerde op te vangen van vijandelijke toestellen, daartoe werden militairen van de dienst Fluko ingezet.

Al de posten van de “Flugwache Belgien” stonden permanent telefonisch in verbinding met de commandopost van het Fluko te Gent.

Het Fluko Gent verwittigde, zodra een alarmmelding ontvangen was, de Hoofdkwartieren van de Flak Gruppen die in de verwachte aanvliegroute van de vijandelijke vliegtuigen gelegen waren.

De operatoren, bedienaars telefoon en telex waren hoofdzakelijk jonge vrouwen sommige verplicht opgeroepen, aangevuld met oudere militairen.

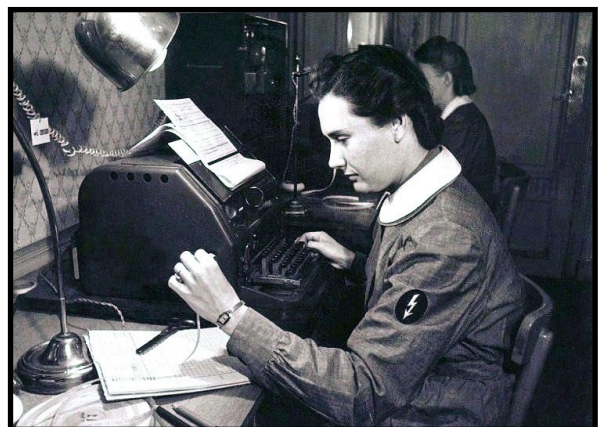
De jonge dames die daar werkten noemde men de Luftnachrichtenhelferinnen.

De Fluchwache die in een ploegensysteem dag en nacht in de weer waren werkten voor een groot glasplaten scherm op een muur waarop voortdurend alle gegevens van het moment werden bijgehouden. De telexen ratelden ononderbroken. Verschillende lampjes en schaalmodellen duiden alle gegevens aan van de courante luchtactiviteiten. De ganse kust telde vele Fluwa's posten die elk een onderdeel vormden van het netwerk.

OOSTENDE

De Helferinnen droegen een metalen insigne op hun grijs uniform en logeerden, voor wat Oostende betreft in het Hotel Bristol op de Leopoldplaats, waar de meeste vrouwelijke militairen verbleven.

Nachrichtenhelferinnen aan het werk bij de Fluwa (Flickr)

Ze hadden een opleiding gevolgd in luchtverkeer, telecommunicatie telefonie en telex operator en bezaten radar technische bekwaamheden. Voor Oostende en omgeving waren volgende posten actief: in een bunker bij het casino van Blankenberge en Middelkerke, een bunker te De Haan Preventorium dat ook gebruikt werd als Militair Hospitaal, te Oostende op de site van de Halve Maan. En iets verder in het hinterland: de post 17a te Westkerke en 17b te Gistel.

Bij geen beweging was er toch steeds een voortdurend contact. Op de pare uren ging de communicatie uit van de Fluko naar de opsporingsposten, op de onpare uren waren het de opsporingsposten die verplicht contact opnamen met hun Commandopost.

BRONNEN

- History of the Luftgaukommando Belgien-Nordfrankreich (1940 - May 1944)
- Luftnachrichtenregiment Belgien-Nordfrankreich (web)
- Service "Marc (courier 14-7-43 Oostende) (web)
- Bunkergordel.be
- Flickr (web)

West-Vlaanderen onder vuur. Oorlogsschade tijdens de Tweede Wereldoorlog

<http://www.arch.be/index.php?l=nl&m=nieuws&r=agenda&e=west-vlaanderen-onder-vuur.-oorlogsschade-tijdens-de-tweede-wereldoorlog>

EXPO Van 15/09/2020 tot 23/12/2020 in het Rijksarchief te Brugge, Predikherenrei 4A, Doorlopend open van dinsdag tot vrijdag, tussen 9u en 16u30 > Gratis toegang

Contact : rijksarchief.brugge@arch.be - +32 (0)50 33 72 88

OOSTENDE komt uiteraard ook aan bod met vooral de gevolgen van luchtbombardementen.

MORDAN

NATUURVLEES DOBBELAERE

Christinastraat 69 - 8400 OOSTENDE

Tel. 059/50 52 45 - Fax: 059/50 07 85

e-mail: denatuurwinkelmordan@skynet.be

(400 m² verkoopsruimte)

Openingsuren: 9.00 H. - 18.30 H.

Ook op zaterdag. Zondag gesloten

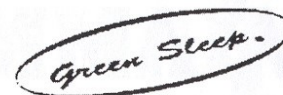
*De Natuurlijkste
zaak van de kust!*

**GREEN
SLEEP**

100% "NATUURLIJK"

SLAAPCOMFORT

(200 m² toonzaal, 1e verdieping)

Dieetvoeding, VERSE natuur-, vegetarische en biologische voeding.

Hormonenvrij vlees (vzw. Plattelandsontwikkeling)

Voedingssupplementen en sportvoeding. Natuurlijke cosmetica.

150 kruidenpreparaten uit eigen labo!

DESKUNDIG ADVIES VAN 4 PARAMEDICI EN HERBORIST

db

Foto C. Kurthen

db

db

db

db

vp

db

G E W E Z E N Z E E M A N
 ZIJN BANKJE ZIET UIT OP EEN WATER VOL DOBBELEN D
 ZEEMANSVERDRIFT VRAKHOUT DAT ONDER DE KADE BEKOMT
 VAN EEN IEDERLIJK LEVEN HIJ KIJKT NAAR DE KORST
 DIE HIJ VOERT AAN DE MEN ENEN EN TREKT MET ZIJN MOND
 ALS HIJ ZIET HOE BINNEN BEREIK OP ZIJN AF A EEN MEERMIN
 HAAR VORMEN VERHEEST EN LANGZAAM VERDRINKT IN EEN VIK

db

